

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

ZNAMENJA ČASOV

Če se hočemo nekoliko pomuditi ob širših vprašanjih, ki se lahko tu kar sama po sebi odpirajo, lahko veliko razmišljamo. Javna občila našega časa, pa sploh že prejšnjih oz. vseh časov, imajo tudi nek svoj privilegij, namreč ta, da tolmačijo ali interpretirajo svojo dobo, pa tudi lahko že predpostavljajo prihodnost. Iz preteklosti pa črpa tudi (kot sama zgodovina) nauk o življenju in razvoju dogodkov. To nekateri zelo lepo označujejo kot znamenja časov. In prav tisk ima v našem primeru to nalogo oz. vlogo. Tako naš slovenski katoliški filozof Aleš Ušeničnik, ki v tem smislu lepo označuje to kategorijo. Tako med drugim piše Ušeničnik: "Znamenja časov pa moramo presojati le, če se ozremo na preteklost in sedanjost, najdemo ona časovna znamenja, katera kažejo kakor božji prst v prihodnost..." Zgovorne besede avguštinskega nauka o času. Pa še prej: "Ni dano človeku, da bi videl v prihodnost, pač pa mu je božja milost dopustila, da opazuje časovna znamenja in iz njih sodi v prihodnost."

Prejšnji teden je bil v Devinu neformalni posvet o našem časopisu, ki ga je priredila založba istega, to je Goriška Mohorjeva zadruga. Udeležilo se ga je prav lepo število sodelavcev, prijateljev in somišljenikov Novega glasa. Naj se zato na tem mestu nekoliko zaustravimo ob tem srečanju in ob problemih, ki so tu prišli na dan. Poročilo o tem posebej.

Od svoje ustanovitve leta 1996 dalje je Novi glas doživel že neko svojo življenjsko rast. Iz prejšnjih glasil, katoliškega glasa in Novega lista, je prevzel glavne ideje in druge smernice ter jih skušal v sodobni družbi postaviti še vedno na prvo mesto v lestvici vrednot. Novi glas je skušal in skuša biti kar se da verno ogledalo naše civilne družbe v zamejskem prostoru, predvsem Tržaške in Goriške. Kot je bilo poudarjeno s strani uredništva, je namen našega tednika še danes isti: biti slovenski, zamejski, demokratičen in krščansko navdahnjen časopis. In to tudi je.

Veliko je problemov, ki so se tu odprli. Med temi je zlasti vloga sodelovanja pri njem. Jasno je, da se tu poleg običajnih ali "uradnih" časnikarjev misli tudi na vse tiste idealne prostovoljce, ki stalno ali občasno sodelujejo pri njem. To je še posebej važno za ovrednotenje krajevne stvarnosti, kjer morda ni vedno še pravega sodelovanja in zato tudi teritorij ni vedno krit.

Sledila so druga vprašanja oziroma teme, ki naj nas angažirajo. Te so pestrost časopisa (tudi polemični zapisi), kadrovanje novih poklicnih časnikarjev itd. Posebno zanimiv in hvalevreden je gotovo tudi problem in vloga jezika in to v vsakem pomenu. To pa pomeni najprej skrb za slovenski jezik že s strani samih piscev člankov. Nato pa se je tudi izkazala potreba po uvedbi kakega stalnega kotička oz. rubrike o jezikovnih vprašanjih. To je za vsa javna občila pri nas zelo važno, za tiskano besedo še posebej.

Ta in še druga vprašanja so predvsem prišla v razpravo na devinskem posvetu. Imejmo jih stalno pred seboj, skušajmo uresničiti, kar je možno, in tako dajmo tudi našemu listu vedno bolj dostojno podobo.

In predvsem naše delo se gotovo uvršča v to, v vsakdanjo razlago stvarnosti. V malem in velikem lahko namreč tudi mi, vsak po svoje, tolmačimo današnja znamenja časov.

ANDREJ BRATUŽ

BOJKOT PARITETNEGA ODBORA

TRIKRATNA ŽALOST

IVAN ŽERJAL

Žalostno je edina beseda, s katero lahko komentiramo nedavne dogodke okoli paritetnega odbora. Sicer je bilo slutiti, da je nekaj podobnega tistemu, kar se je potem dejansko zgodilo - se pravi bojkotu sej odbora s strani šestih članov, ki pripadajo desni sredini - že v zraku, ko je bila zadnja seja pred dvema tednoma prekinjena zaradi odhoda dveh članov. Dejstvo, da sta se med temi šestimi člani znašla tudi dva Slovenca, je še dodatno žalostno. Ugotovitev osrednjih slo-

venskih organizacij, da je bojkot sad odločitve dela desne sredine, da onemogoči oz. otežuje izvajanje zaščitnega zakona, je povsem pravilna (razlagi o proceduralnih nepravilnostih ne verjame nihče). Gre pač za dejanje s prvovrstnim političnim pomenom: naredili bomo vse, da stvari zaidejo na mrtvi tir in da tam obstanejo čim več časa. Taka gesta bi lahko bila tudi sad notranjih sporov v desni sredini: znano je, da se zmernejše sile v okviru Doma svoboščin zavzemajo za to, da se vprašanje zaščite slovenske manjšine reši enkrat

za vselej, saj bi se hotele posvetiti drugim, konkretnim problemom (od tu dejstvo, da se del desnosredinskih članov paritetnega odbora ni odločil za bojkot). Vendar je tu tudi vprašanje bližajočih se deželnih volitev, kjer je zaščita lahko hvaležna tematika za pridobivanje glasov, in dobro vemo, da si nekatere politične sile ter njihovi predstavniki kujejo svoj politični kapital ravno na tem vprašanju.

Mnogi (med njimi so tudi nekateri člani paritetnega odbora) bi izgubili precej političnega vpliva in pomena, če bi paritetni odbor dokončal

svoje delo. Tako pa upajo, da bo z zavlačevanjem in bojkotom potekel rok 18 mesecev, v katerem mora odbor določiti območje veljavnosti zaščitnega zakona. Po poteku tega roka bi celotno zadevo vzela v roke italijanska osrednja vlada in s tem bi si marsikdo pri nas močno oddahnil, saj ne bi nosil odgovornosti za uveljavljanje zaščite.

Tako je žalost kar trikratna: da še obstaja močna protislovenska ost, da so se v to pustili vplesti tudi nekateri desnosredinski predstavniki slovenske narodnosti in da krajevemu prebivalstvu vlada politični razred, ki ni sposoben si prevzeti določenih odgovornosti.

JUBILEJ SLOVENSKEGA PASTORALNEGA SREDIŠČA PRI SV. IVANU V GORICI

ŽIVA STVARNOST

FOTO BUMBACA

Ob prazniku Kristusa Kralja vesoljstva leta 1972 je goriški nadškof Peter Cocolin razglasil ustanovitev Dušnopastirskega središča za slovenske vernike v mestu. Letos torej poteka 30. obletnica začetkov delovanja duhovnije sv. Ivana v Gorici.

Ob tej priložnosti je župnijski svet pripravil program praznovanja, ki je potekalo od četrta, 21., do nedelje, 24. novembra. Rdeča nit tridnevne je bila duhovna ob-

nova z naslovom Ne čakaj na starost, da postaneš svet, ki jo je vodil g. Peter Žakelj, lazarist, ki je lani v župniji že vodil misijon.

V četrtek zjutraj je bila najprej maša za rajne dobrotne, ki jih zagotovo ni malo, zvečer pa je stekel program duhovne obnove, ki je predvideval najprej srečanje z otroki. Vsak večer ob 18.30 pred večernimi obredi se je g. Žakelj srečeval s pisano in razigrano skupino otrok, ki

so zagotovo najbolj številna "starostna" skupina pri slovenski duhovniji. Po srečanju, na praznik Marijinega darovanja, so župljani slovesno sprejeli medse podobo Svetogorske Matere Božje, pred katero so molili veseli del rožnega venca in zapeli litanije. Prvi nagovor Petra Žaklja je naglasil pomen papeževih besed, ki jih je izrekel na Svetovnem dnevu mladih v Torontu, naj ne čakamo starosti, da postane-

mo sveti. V petek je maša bila za vse žive dobrotne, ki so pripomogli, da je v zadnjih letih stekla obnova cerkve in župnijskih prostorov.

Praznovanje pa je doseglo višek v zadnjih dveh dneh. V lepo okrašeni cerkvi, sad dela pridnih žena in mladih iz mladinske skupine, je v soboto stekla najprej molitev slovesnih večernic Kristusu Kralju. Prepletanje psalmov je morda ena najstarejših molitev, ki počasi tonejo v pozabo, a jih pri sv. Ivanu počasi spet uveljavljajo. Mašo je v soboto zvečer daroval nadškof Dino De Antoni ob somaševanju župnika Cvetka Žbogarja, kaplana p. Mirka Peliconi, škofovega vikarja za Slovenijo Oskarja Simčiča in Petra Žaklja. Asistirali so tudi diakon Damjan, Idrijčan, ki je na služenju v Šempetru. P. Žakelj se je med pridigo dotaknil tematike skupnosti, ki je kraj odpuščanja in praznovanja. Edino v skupnosti, ki je kakor družina, more kristjan izpričati svojo vero. Skupnost (župnijska, družinska, mladinska ipd.) pa ima nalogo, da posameznika spremlja na njegovi poti in mu omogoča živeti v polnosti svoje služenje Bogu in bližnjemu.

(OBI) / STRAN 10

NOVA KNJIŽNA ZBIRKA GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

Dobite jo v naših knjigarnah. Lahko jo naročite po telefonu (0481 533177) ali po elektronski pošti (mohorjeva@adriacom.it). Cena zbirke 40 €.

♦ KOLEDAR 2003

♦ Maja Okorn: KOSTANJČKI

♦ Janko Bratina: DOLINA IN HRIB

♦ Pierluigi Bellavite: V STRUGI
IZBRUŠENI KAMNI

SVET OKROG NAS

SREČANJE ZA NOVI GLAS V DEVINU

BRALCEM ZVESTI TUDI V PRIHODNJE!

Izdajatelj našega tednika Zadruga Goriška Mohorjeva je priredil pred tednom dni, v četrtek, 21. t.m., na sedežu devinskih pevskih zborov srečanje somišljenikov, prijateljev, dopisnikov, uredništva našega tednika in članov Zadruga Goriška Mohorjeva, da bi se pogovorili o sedanjem stanju Novega glasa, predvsem pa zato, da bi se na srečanju odkrito in iskreno pogovorili o prihodnosti našega tednika.

Predsednik Zadruga Goriška Mohorjeva dr. Damjan Paulin je v uvodnem posegu izpostavil predvsem finančno stanje Novega glasa in sedanjosti težki trenutek za ves tisk, saj je znano, da bralna kultura še posebej med mladimi upada iz dneva v dan. Naka-

zal je tudi nekaj možnih rešitev za popestritev Novega glasa, predvsem pa prisotne pozval, naj na srečanju povejo svoje predloge, pomisleke in seveda nakažejo tudi nove oblike sodelovanja pri Novem glasu ter svoja morebitna nestrinjanja z vsebino.

Glavni urednik Andrej Bratuž in odgovorni urednik Jurij Paljk sta prikazala sedanje stanje v uredništvu in se zavzela, da bi Novi glas tudi v prihodnje ostal zvest našim bralcem, predvsem pa da bi bil še bolj odraz mišljenja in dela slovenskih ljudi v Italiji, ki se prepoznavajo v demokratičnih, krščanskih in slovenskih vrednotah, na katerih tudi temelji vse delo Novega glasa.

Srečanja v Devinu se je udeležilo veliko sodelavcev in prijateljev našega tednika ter precej naših dopisnikov. Tisti, ki niso mogli priti, so svojo odsotnost opravičili zaradi utemeljenih razlogov, kar tudi kaže na to, da je življenje in delo našega tednika vsem pri srcu in se zavedamo njegove pomembnosti tudi v današnjem trenutku.

Zanimiva je bila debata, ki je bila plodna, saj so vanjo posegli številni prijatelji, sodelavci in tudi predstavniki Sveta slovenskih organizacij ter seveda iz javnega in političnega sveta, med njimi predsed-

nik SSO Sergij Pahor in deželni tajnik stranke Slovenska skupnost dr. Damijan Terpin, ki sta izpostavila dragoceno vlogo Novega glasa, čeprav sta tudi omenila, naj bi Novi glas še pogostejše s komentarji posegal v življenje slovenske narodne manjšine v Italiji.

Veliko število posegov prisotnih na lepem srečanju je nakazalo potrebo po krajših zapisih iz kronike v našem tedniku, večjem deležu fotografskega gradiva v njem, predvsem pa včasih hitrejši in bolj odločno odzivanje na važne odločitve in pojave v naši manjšini. Pokazala se je tudi potreba po krepitvi uredništva, česar pa zaradi premajhnih finančnih sredstev danes ni možno uresničiti, kot se je pokazala tudi nezamenljiva vloga Novega glasa pri "šolanju" novih, mladih časnikaških moči, s katero bo potrebno nadaljevati tudi v prihodnje.

Veliko število mladih na srečanju, predvsem pa zavze-manje za zvestobo našim bralcem in našim vrednotam, so bogastvo, ki ga bomo pri Novem glasu tudi v prihodnje ohranjali, gojili in seveda širili.

ne ocene. Pri oblikovanju priporočil Sloveniji je aktivno sodeloval tudi slovenski evropski poslanec Mitja Volčič. Evropski parlament je tako pozval Slovenijo, naj pospeši zaključek denacionalizacije in reformo pravosodja, pozitivno pa je ocenil njeno ravnanje o zaščiti manjšin in etničnih skupnosti.

Poročilo o širitvenem procesu je evropski parlament v obliki resolucije potrdil s 505 glasovi (20 glasovi proti, 30 vzdržanih) ter pozval voditelje Unije, naj na decembrskem vrhunskem zasedanju v Kopenhavnu določijo datum za vstop novih članic. 1. maj 2004 še omogoča sodelovanje novih članic na volitvah v evropski parlament junija 2004.

Končno velja omeniti še tisti del ocene glede Češke, ki potrjuje, da Beneševi dekreti niso "nepremagljiva ovira za vstop države v EU". Hkrati še poziva Češko, naj s "politično potezo potrdi veljavnost češko-nemške izjave o spravi" iz leta 1999, s katero je bilo premoščeno vprašanje Beneševih dekretov med omenjenimi državama.

lo tudi sedem poslancev slovenskega državnega zbora, ki so v svojih posegih poudarili, da pričakujejo enakopraven položaj z ostalimi članicami.

Predsednik Cox in Romano Prodi (predsednik izvršne evropske komisije) sta omenila tudi nekatere ovire na poti uspešne širitve in pri tem posebej izpostavila Ciper, ki je še vedno razdeljen med grško in turško skupnostjo. Pozornosti je bila deležna tudi Turčija, najstarejša prosilka za članstvo v Evropski uniji, ki pa pristopnih pogajanj še ni začela. Glede morebitnega pristopa Bolgarije in Rumunije so omenjali leto 2007.

Ob zaključku novembrskega zasedanja je evropski parlament potrdil glavno poročilo o napredku širitvenega procesa s priloženimi ocenami napredka za posamezne kandidatke. Slovenija je v zaključnem poročilu deležna pozitiv-

AVSTRIJA / ZMAGA LJUDSKE STRANKE

SCHÜSSEL PO ZMAGI IŠČE PARTNERJE

Po nedeljskih predčasnih parlamentarnih volitvah v Avstriji, na katerih je Ljudska stranka (ÖVP) kanclerja Wolfganga Schüssla (na sliki) dosegla bleščečo zmago, doslej koalicijski partner Svobodnjaki (FPÖ) pa hud poraz, so se v ponedeljek, 25. t.m., na Dunaju začeli prvi pogovori z avstrijskim predsednikom Thomasom Klestilom, ki bo v kratkem prav Schüsslu ponudil sestavo nove avstrijske vlade. Schüssel je po poročanju STA sicer že izrazil pripravljenost na koalicijske pogovore z vsemi tremi ostalimi parlamentarnimi strankami. Dolgoletni vodja FPÖ Joerg Haider pa je napovedal, da bo zaradi neuspeha svobodnjakov na nedeljskih volitvah odstopil z mesta deželnega glavarja Koroške, a se je hitro premislil. Po večurni nočni seji koroških svobodnjakov, na kateri so v noči s ponedeljka na torek preučili boleč volilni poraz, je Haider namreč sporočil, da bo na čelu koroške vlade ostal do izteka mandata leta 2004.

Ljudska stranka ÖVP je po začasnih uradnih rezultatih dobila 42,3 odstotka glasov, kar je znatno več kot leta 1999, ko je prejela 26,9 odstotka glasov. To predstavlja največji porast števila glasov kakšni stranki v Avstriji po drugi svetovni vojni. Na drugi strani pa so svobodnjaki stranke FPÖ z 10,2 odstotka glasov utrpeli rekord-

no izgubo glasov v primerjavi z letom 1999, ko je zanje glasovalo 26,9 odstotka volilcev. Socialdemokrati (SPÖ) so dobili 36,9 odstotka, Zeleni pa 9 odstotkov glasov. Ostalim strankam ni uspelo prestopiti štiriodstotnega parlamentarnega praga.

Predsednik Klestil se je že sestal s Schüsslom, ki je povedal, da nista govorila o morebitnih koalicijskih. Vlada naj bi se po Schüsslovih besedah sicer sestala v petek, ko bo razglasila svoj odstop.

Schüsslu je v pismu za "prepričljiv uspeh" na volitvah v Avstriji čestital tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Bernard Sadovnik. Obenem je kanclerja zaprosil za čimprejšnji pogovor glede celodnevne radijskega sporeda v slovenščini v okviru Radia dva/Agora, ki mu s koncem tega leta grozi ukinitvev.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

POMAGAJMO ŽE ENKRAT NARAVI

Pomagajmo že enkrat naravi in dajmo ji spet pogoje za srečno življenje. Pomagajmo naravi, ki je neke vrste naša mati, saj sredi nje živimo, iz nje se hranimo, v njej dihamo, od nje prejemo zdravje. Pomagajmo ji torej, zavzemimo se zanjo, in napravimo že nekaj, da bo živela bolj, kot živi dandanes. Bodimo do nje prizanesljivi, če hočemo dobro sebi, čutimo z njo, če bi radi, da bi nam še naprej stala ob strani in nas bogatila s svojimi nepogrešljivimi darovi.

Misel se poraja iz nedavne nesreče tankerja "Prestige", ki je z razlitjem zavzemimo se zanjo, in napravimo že nekaj, da bo živela bolj, kot živi dandanes. Bodimo do nje prizanesljivi, če hočemo dobro sebi, čutimo z njo, če bi radi, da bi nam še naprej stala ob strani in nas bogatila s svojimi nepogrešljivimi darovi. Misel se poraja iz nedavne nesreče tankerja "Prestige", ki je z razlitjem zavzemimo se zanjo, in napravimo že nekaj, da bo živela bolj, kot živi dandanes. Bodimo do nje prizanesljivi, če hočemo dobro sebi, čutimo z njo, če bi radi, da bi nam še naprej stala ob strani in nas bogatila s svojimi nepogrešljivimi darovi.

stva ne obnašamo drugače? Zakaj ga ne čuvamo, zakaj ne čutimo in ne vidimo v njem utripa življenja, ampak ga imamo praktično za stvar, za mrtev predmet? In ne nazadnje, mar je takšen odnos do stvarstva človeku v korist? Kaj se nismo za vzdrževanje svoje ravni bivanja oddaljili od pravega smisla in zato ne varujemo niti narave in s tem niti ne same sebe? Kako da se ne lotimo tega vprašanja z večjo skrbjo in zares učinkovitimi dejanji in kaj nas žene, da prav to vprašanje odlagamo in odlagamo ter ga prepuščamo slučajju? O problemu ogrožene narave bi morali nepregoma govoriti najvišji svetovni politični vrhovi, ne pa da o njem govorijo le posamezniki ali zgolj gibanja. Še več, dogovarjanja o globalnem varovanju narave so na mrtvi točki ali so jih znane napetosti v svetu povsem odrinile in to morda za dolga leta. Komu v korist?

Zato in prav zato pomagajmo naravi, zavzemimo se zanjo, zastavimo svojo besedo, pa čeprav se bo naš glas izgubljal v trušču sodobnega ritma, drvenja in pridobivanja dobrin. Pomagajmo naravi, saj je važna vsakršna iskrena pobuda, ki bo prispevala k plemenitju vsesplošne miselnosti. Kajti prav za oplemenitenje miselnosti gre: sedanjí odnos do narave namreč priča, da se je človekova misel nasploh obrnila v vprašljivo smer. V mrzlično pridobivanje in uživanje dobrin, tudi za ceno pozabe najvažnejših vrednot, ki se jim pravi ohranitev in ljubeča skrb za življenje.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV,

INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

UREDNIŠTVO V GORICI IMA NOVI ŠTEVILKI ZA TELEFON IN FAX:
telefon: 0481 532052 / fax 0481 548808

INTERVJU / SUZANA PERTOT

JE SLOVENIJA ŠE DOMOVINA NAŠIH MLADIH?

BREDA SUSIČ

Suzana Pertot je psihologinja in raziskovalka, diplomirala je iz psihologije na filozofski fakulteti v Trstu. Več let je poučevala Italijanščino na slovenskih nižjih šolah. Kasneje je iz psihologije tudi magistrirala in doktorirala, in sicer v Ljubljani.

(sem spada celotna okolica Trsta, torej tudi Breg) bliže, Trst pa bolj oddaljen kot za maturante pred desetimi leti. Kako ste si to razlagali? Zakaj ta premik?

Pred desetimi leti sem postavila hipotezo, da so mladostniki više cenili Trst kot Kras. Mislim, da je bilo to zato, ker je bilo takrat slovensko gospodarstvo v mestu na višku in so se tudi mladi iz Trsta identificirali z novo podobo zamejskega uspešnega gospodarstvenika. Po rezultatih zadnje raziskave pa sem postavila hipotezo, da se je morda proces prevrednotenja manjšine iz centra premaknil na Kras. Razdalja "Trsta" od "doma-sredine" se ni bistveno spremenila v desetih letih, ostala je enaka. "Kras" pa se je približal pojmu "dom". To se pravi, da gre za daljši proces, ki gre v smer prevrednotenja Krasa. Druga možna interpretacija je, da je pretres, ki ga je naše gospodarstvo v mestu doživelo po krachu Tržaške kreditne banke, vplival ne samo na samo podobo tržaškega Slovenca, pač pa tudi na to, da se je lažje pohvaliti in se identificirati s Krasom kot z mestom. Kras je namreč danes zanimivejši in prevrednoten tudi v očeh Itali-

FOTO KROMA

oddaljevanje mladih zamejcev - predvsem iz slovensko govorečih družin na Krasu - od Slovenije, oziroma od Slovencev iz Slovenije. Tudi v tem primeru ste postavili vrsto hipotez, zakaj je do tega prišlo...

Razlaga, ki je vzbudila največje zanimanje ob predstavitvi raziskave, je bila tista, ki pravi, da se del slovenske skupnosti v Trstu po razpadu

veniji. Imam občutek, da ni več take povezave med Slovenijo in našo narodnostno skupnostjo.

Tudi sami v publikaciji pojasnjujete, da je komaj navedena teorija za zdaj še nedokazana hipoteza, ki verjetno le delno razlaga proces oddaljevanja slovenske mladine od Slovenije. Ta hipoteza namreč ne upošteva tistih, ki se prej niso identificirali z Jugoslavijo in komunistično ideologijo.

Seveda. Lahko bi rekla, da se verjetno za tiste, ki se prej niso identificirali z Jugoslavijo, stvari v desetih letih niso bistveno spremenile. Slovenci iz Slovenije so bolj oddaljeni za vse mlade - najbolj pa za tiste s Krasa. Glede na to, da je do oddaljitve prišlo predvsem pri Kraševcih, sem pomislila na omenjeno hipotezo, ker je Kras nekak "rezervoar" volilcev levčarskih strank. Vsekakor pa tudi tisti, ki se nikoli niso identificirali z Jugoslavijo, Slovenije danes ne čutijo bliže, kljub razpadu Jugoslavije...

Hipoteza o razpadu Jugoslavije upošteva predvsem vpliv vzgoje, ki so je bili maturantje

zgledujejo po njih. Slovenci iz Slovenije se zgledujejo po modelih globalne družbe, ki jih ponuja in vsiljuje globalni kapital preko reklam in ustvarjanja lažnih potreb. Ubrali so pot neke amerikanizacije, tako kot zamejski adolescenti sami. Zato bi rekla, da se adolescenti zgledujejo raje pri izvirniku kot pri "fotokopiji".

Vendar je bilo to posnemanje globaliziranih modelov pri Slovencih iz Slovenije zelo jasno že pred desetimi leti. Takrat so se mladi zamejci verjetno še težje identificirali z mladimi iz Slovenije, saj so jih videli zelo različne in daleč od modelov, ki so jih tudi sami zasledovali. Kljub temu da je Slovenija v desetih letih razvila svoje okuse, ponudbe, način življenja, ki so postali podobni našim, jo mladi danes čutijo bolj oddaljeno kot nekoč... Kje je tu logika?

Ja, prav zaradi tega sem pričakovala, da se bodo sedaj zblizali, medtem ko do tega očitno ni prišlo. Razlaga o posnemanju modelov torej še ni dovolj.

Pomislila sem celo, da je v podlagi neka temeljna družbena zavist. Morda pa smo nekoliko zavistni do Slovencev v Sloveniji, ker imajo svojo državo, odločajo o samih sebi, česar pa mi kot skupnost v tuji državi ne moremo. In pri tej oblasti, ki jo Slovenci v Sloveniji imajo nad lastno usodo, v bistvu mi nismo soudeleženi...

To bi morda lahko osvetlilo, zakaj mladi čutijo Kras tako blizu: ker tam Slovenci vendarle lahko vsaj delno odločamo o sebi...

Točno, na Krasu še lahko sodelujemo o naši zemlji, kaj bomo iz nje naredili, kam naj gre razvoj... Medtem ko smo v Trstu to priložnost zamudili, kot smo rekli že prej. Morda pa Sloveniji zavidamo, ker vidimo, da se tam rojeva vrsta novih ekonomskih pobud, skratka, nekateri morda

vidijo veliko večje možnosti obogatitve v Sloveniji kot pri nas. Mislim, da ima marsikdo to predstavbo, da je pri nas v tem trenutku veliko težje prodreti, v Sloveniji pa, ker je še neke vrste "Far West", se marsikdo lahko tako ali drugače uveljavi. To se pravi, da po eni strani mladi malo podcenjujejo Slovenijo, po drugi pa ji zavidajo.

STRAN 15

Izjave mladih v okviru so izvečki iz daljšega intervjuja, ki ga objavljam na 15. strani.

Ne počutim se podobno ne Slovencem iz Slovenije, pa tudi ne Italijanom iz Italije. Oziroma, mislim, da sem podobna vsem v enaki meri: mladina je pač mladina... (MARTINA MILIČ)

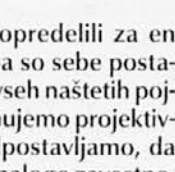
Najbolje se počutim na Krasu ali v Bregu, ker sta bolj "naša": imamo dvojezične table. Tudi v Trstu živi več Slovencev, ampak ni dvojezičnosti, naša prisotnost ni vidna... (ANA WEREMFEINIG)

Ko bo Slovenija prišla v EU, ne bi smelo biti več mej, torej mi ne bi smeli več biti zamejci. Radovedna sem, če nas bodo oni prištevali med Slovence, kot če bi bili njim enaki. (ALJA STURMAN)

Mislim, da je dosti mladih zamejcev, ki nimajo do Slovenije nobenega odnosa. Morda je polovica takih, ki čutijo kaj za Slovenijo, in polovica takih, ki ne čutijo ničesar. (MITJA JEVIKAR)

janov. To ne samo zato, ker na Krasu nastaja vrsta novih gospodarskih pobud, od vinogradništva do gostinstva, oljkarstva, obrtnih con..., ampak tudi ker Kras v očeh večine ni več tisti kos sive zemlje, na kateri nič ne rase in na kateri živijo samo neotesani kmetje. Če se danes odseliš iz mesta in si kupiš hišo na Krasu, je to znak družbenega napredovanja tudi za Italijane. Možne so torej interpretacije na različnih ravneh, ki se sicer tudi dopolnjujejo.

Drugi rezultat, ki je za nas pomemben, je postopno

Rada poslušam slovenski rock, npr. Zmelkow, Siddharta, Zaklonske prepeva. V bistvu imam dostikrat rajši slovensko, hrvaško ali balkansko glasbo kot italijansko. (IVANA GANTAR)

V zamejstvu se počutim bolje kot v Sloveniji. Zamejci smo precej različni od Slovencev iz Slovenije. Kmalu bo Slovenija vstopila v EU: to bo pozitivno, ker se bo razvila. (NICOLE PLETTERSECH)

Rada zahajam v gledališče v Ljubljano ali Novo Gorico, ko se le da. Čutim pa se veliko bolj podobna italijanski mladini. Ni mi všeč, kako se v Sloveniji oblačijo: nimajo okusa. (ALICE VISINTIN)

Zelo mi gre na živce, ko nekateri rečejo: "Gremo po bencin v Jugo..." Zakaj rečejo tako?! Slovenija je Slovenija, sedaj ni več Jugoslavija! Tak zaničevalen ton mi ni všeč. (ENRICO CHENDI)

Ljubljana je slovenska, imaš jo za svojo, vendar Ljubljančani tebe ne sprejmejo kar tako. Jaz bi se odločila za študij tam zaradi slovenščine. Tudi službo bi iskala v Ljubljani. (NATAŠA ZERJUL)

deležni v družini, saj Jugoslavije in komunizma sami niso doživeli neposredno, ker so bili pred razpadom Jugoslavije stari šele sedem in osem let. Adolescenti pa so po definiciji tudi pod vplivom družbe, mode, nekih modelov, ki jih ponujajo sredstva javnega obveščanja (tudi slovenska), pa šola...

Mislim, da s tega vidika Slovenija in Slovenci v Sloveniji zanje niso identifikacijski simboli. Zamejci se ne

Mladi zamejci se najbolj počutijo na Krasu, Slovenijo in Slovenec iz Slovenije pa čutijo bolj oddaljene kot pred desetimi leti. To - na poenostavljen način - izhaja iz raziskave "Občutek narodnostne in geografske pripadnosti maturantov slovenskih šol v Trstu: primerjava rezultatov projektivnih testov, izvedenih v letih 1990 in 2000". V sklopu Slovenskega raziskovalnega inštituta jo je izvedla Suzana Pertot.

Kako je prišlo do raziskave? Na kakšen način ste testirali občutek narodnostne in geografske pripadnosti maturantov?

Leta 1998 sem na nižji srednji šoli izvedla raziskavo o narodni pripadnosti in o stereotipih, ki so jih takratni predadolescenti imeli o raznih skupinah, to se pravi o Slovencih iz Slovenije, Slovencih iz Trsta, Italijanih iz Trsta in Italijanih iz drugih krajev Italije. Leta 1990 sem testirala tudi maturante, ker sem hotela preveriti, ali izsledki o identifikaciji in občutku pripadnosti, do katerih sem prišla pri populaciji nižješolcev, odgovarjajo tistim, ki jih imajo adolescenti. Ugotovila sem, da ni bistvenih razlik med nižješolci in takratnimi maturanti. Raziskava, ki je bila izvedena med nižješolci, je bila obsežnejša, maturantom pa sem predstavila samo dva projektivna testa, ki sem ju ponovila tudi deset let kasneje.

Kaj je to projektivni test?

Gre za dva testa, ki ju sestavlja dva lista. Na sredni listu je vrtan krog in v krogu prvega lista je beseda "jaz", v krogu drugega lista pa beseda "dom". Dijaki so morali na prvi list prilepiti nalepke z napisom "Slovenci iz Trsta", "Slovenci iz Slovenije", "Italijani iz Trsta" in "Italijani iz Italije". Na list, kjer se pojavlja beseda "dom", pa so morali prilepiti nalepke z besedami "Trst", "Kras", "Slovenija", "Italija". To se pravi, da se dijaki niso besedno opredelili za en sam pojem, pač pa so sebe postavili v razmerje do vseh naštetih pojmov. Te teste imenujemo projektivne teste, ker predpostavljamo, da subjekt ne opravi naloge zavestno, ampak skoraj instinktivno, ne da bi o stvari razmišljal. Maturantov torej nisem spraševala za mnenja.

Iz raziskave je v dveh primerih prišlo do precejšnjega premika med odgovori, ki jih je dala prva in druga generacija dijakov. Prvi kaže, da je za maturante iz leta 2000 Kras

KRŠČANSKA ANTROPOLOŠKA VIZIJA

CERKEV (IN MEDIJI) V PRELOMNEM ČASU

P. MIRKO PELICON

Italijanska Cerkev se zave da kočljivosti današnjega trenutka, ko z iskrenim iskanjem in ustvarjalnostjo skuša razbrati nove prijemne za ponovno ustvarjalnost in izoblikovanje kulture. Zavedajoč se tega, da današnja kultura ustvarja mediji, ni malo razlogov, da ne bi bili tudi zaskrbljeni, saj so sredstva javnega obveščanja tako vplivna pri oblikovanju sodobnega človeka v njegovi psihoduhovni razsežnosti (seveda se to odraža tudi na psihofizični), da ne obstaja primera v zgodovini človeštva.

Živimo nedvomno v prelomnem času. Čas, ki smo ga poimenovali "post-moderna" ali "post-industrijsko" obdobje ali obdobje informatike. Čas, ki je popolnoma preoblikoval ritme človekovega vsakdana, obremenjen z izredno velikim številom informacij in sporočil, ki jih posameznik hote ali nehoti vsrkava. Kard. Ruini se je v svojem govoru dotaknil več točk, ki zadevajo Cerkev, družbo, sodobnega kristjana v svetu komunikacije, vendar ob vsem tem je močno poudaril tudi potrebo po poglabljanju antropološkega vprašanja, potrebo, da si odgovorimo na vprašanje, kdo sploh je človek, z vsemi posledičnimi problematikami, ki izhajajo iz tega tako temeljnega vprašanja. V drugi in tretji točki Ruinijevega posega najdemo antropološko problematiko, ki postaja srce in kriterij sodobne evangelizacije in pastoralnega dela vseh kristjanov z ozirom na njihov položaj, stan in vlogo, ki jo odigravajo v družbi. Napisal je: "Krščanska antropološka misel zavrača dualizem, mišljen kot delitev med komponentami osebnosti. Prevzeti enovito perspektivo krščanske antropologije pomeni predlagati današnjemu človeku enakovredne medsebojne povezave

med spoznavno oz. intelektualno ter afektivno oz. hotelijsko naravo eksistence". Katoliška kultura komunikacije naj bi seveda močno upoštevala takšen antropološki pogled. Pred tem je Ruini citiral papeževo encikliko *Fides et ratio*, ki v 85. točki splošno govori o današnji razdrobljenosti znanja ter smisla, kar ne omogoča notranje enovitosti v človeku. Cerkev je v našem postmodernem času zaskrbljena za tega in ne drugega človeka, ki je v sebi razbit, saj se v njem odraža razbitost, fragmentarnost današnje kulture.

Evropski filozofski racionalizem je že izraz dramatične ločitve vere in razuma. Albert Veliki in Tomaž Akvinski, ki sta organsko povezala teologijo in filozofijo, sta v svojem času priznala potrebno avtonomijo filozofije in znanosti, vendar to je polagoma privedlo do dokončne ločitve teh s teološko vedo. Korenitost racionalističnega duha v nekaterih avtorjih je privedla do popolnoma oddaljene filozofije od vere in poudarila svojo absolutno samostojnost v razumu. To je gotovo povzročilo nemalo težav pri ohranitvi celostne antropološke podobe človeka. Iz prve moderne dobe imamo francoskega filozofa racionalizma Descartesa, ki je v svoji filozofski antropologiji dualist. Njegova "res cogitans" še zdaleč ni primerljiva z enovitostjo intelektualne-spoznavne ter afektivne-hoteljske razsežnosti v človeku v luči krščanske antropologije, ker ta predpostavlja enovit odnos z živo materijo oz. telesnostjo. Enovitost med razumom in intelektom, med čustvom in voljo v krščanski antropologiji izhaja iz enovitega odnosa z materijo oz. telesnostjo.

Že sv. Irenej pravi: "Ljudje (...) smo duhovni zaradi prisotnosti Duha in ne zaradi odrekanja in zanikanja mesa". Pri Descartesu je materija nekaj mehanskega, neživega, ki ji

pripisuje vrednost razum. Ti dve substanci (telesnost in razumskost) sta neodvisni med sabo. Prva v svoji tridimenzionalnosti sestavlja svojskost narave materije, druga sestavlja svojskost narave duha. Duh je le en *modus* razuma, misli. Iz tega sledi napačno razumevanje duhovnega. Tudi v Cerkvah se večkrat in pomotoma enači duhovno z nematerialnim, z mislijo. Saj se je v moderni dobi uveljavila popolna avtonomija znanosti, ki je pripeljala do velike razbitosti med telesnostjo, duševnostjo in duhom, ki je posledično bil enačen z duševnostjo. In to kulturno ozračje, pogojeno z racionalizmom, je pronicalo med kristjane in jih pogojevalo (ter še pogojuje) glede enovitosti človekove osebe v njenih treh komponentah (telo-duša-duh).

Nikolaj Berdjajev v svojem delu *Smysl istorii* (Smisel zgodovine), izdanem v Berlinu l. 1923, piše: "To zgodovinsko obdobje se razvija v znamenju osvoboditve človekovih ustvarjalnih moči, razsredičevanja duhovnega in diferenciacije vsakega področja človeške kulture. Prehod srednjeveške zgodovine v moderno dobo označuje poseben preobrat od božjega k človeškemu in od globine Boga, notranjega bistva in osredotočenosti na intimno k zunanemu svetu in kulturnim manifestacijam. Človekove energije so se iztrgale iz duhovne globine, s katero so bile povezane in prepletene, vendar jim to ni prineslo svobode, temveč plitvost in prehod iz globine na površje ter iz srednjeveške religioz-

ne kulture v laično kulturo. Ko se je težilo iz globine Boga prenesti na povsem človeško stvarnost, so se začele duhovne vezi z jedrom postopoma slabiti. Vsa moderna zgodovina je torej postopno oddaljevanje evropskega človeka od njegovega duhovnega jedra in pot človekove svobodne odločitve, da preizkusi svoje sposobnosti ustvarjanja". Jasno je treba opredeliti, da osnovni pojem krščanske duhovnosti je "oseba" v svoji trihotomi sestavi (telo-duša-duh). Moderna doba je na podlagi antropocentrizma razvila kulturo samostojnosti in neodvisnosti človeka od religioznega sveta: tudi intelektualno in kulturno obzorje se je iz teološkega spremenilo v zgolj tostransko, imanentno antropološko. Človek moderne dobe išče dokončne kriterije spoznanja in lastnega kulturnega razvoja znotraj sebe, se pravi znotraj mej jaza. Moderni človek je torej omejen na dušo in telo, ki sta obenem izgubila pomen, ki sta ga imela včasih, ko sta spominjala človeka na teološko-religiozno razsežnost in ga združevala s svetom večnega in božjega.

Zato so mediji krščanskega navdihla še in še poklicani, naj ne "oznanjajo" oddaljeni od vsebine celovitega antropološkega pogleda, ki je osredotočen na formacijo k celostnosti osebe v služenju in blagor celotnega človeštva, seveda v duhu Drugega vatičanskega vesoljnega cerkvenega zbora.

OBVESTILO

DARUJTE V Sklad msgr. Jakoba Ukmarja. Prišlo je do spremembe številke računa. **Darovalci naj odslej nakažejo prispevke na hranilno knjižico št. 4360 pri Zadrugi kraški banki in naj pripišejo, da gre za Ukmarjev sklad.**

Rubriko *Skrivnost zakonske ljubezni* in *Pismo iz Izraela* bomo zaradi pomanjkanja prostora nadaljevali prihodnjic.

SVETNIK TEDNA

28. NOVEMBRA

SILVESTER ČUK

KATARINA LABOURE, REDOVNICA

V srcu Pariza je glavna ali materna hiša redovnic usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega, ki so pri nas znane pod imenom usmiljenke. Srce te hiše je kapela čudodelne svetinje, prostorna kot srednje velika cerkev. V njej se vsako leto vrsti skoraj toliko romarjev kot v Lurdu. V tem svetem prostoru je današnja godovnjakinja sv. Katarina Laboure doživela več skrivnostnih srečanj z božjo Materjo Marijo. Pri drugem prikazanju, 27. novembra leta 1830, se je okoli nebeške Gospe prikazal napis: "O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo!"

Redovnici je Marija naročila, naj da izdelati svetinje s podobo in z napisom, ki ju je bila videla. Ta datum pomeni rojstni dan "čudodelne svetinje". Na eni strani je lik Marije z zgoraj navedenim napisom, na drugi pa je črka M, nad njo križ, pod njo pa dve srci: eno obdano s trnjevo krono (Jezusovo), drugo prebodeno z mečem (Marijino). Čudodelna se ta svetinja imenuje po uresničitvi Marijine obljube: "Vsi, ki jo bodo nosili (z vero in zaupanjem) bodo deležni velikih milosti."

Preprosta redovnica Katarina Laboure, ki jo je Brezmadežna izbrala za svojo glasnico, se je rodila 2. maja 1806 kot deveta od enajstih otrok pobožnih kmečkih staršev v francoski pokrajini Burgundiji. Ko ji je bilo devet let, ji je umrla mama in Katarina je nekaj časa zelo uspešno gospodinjala veliki družini. Njeno življenje je bilo delo in molitev, prosti čas pa je prebila v cerkvi. Oče jo je odločno zavračal, da bi šla v samostan usmiljenk za svojo najstarejšo sestro. Pri 24 letih ji je le uspelo priti v samostan v Parizu. Kot novinka je imela pogosta videnja Odrašenika v najsvetejšem zakramentu. Ob teh videnjih si je zaželela, da bi videla tudi božjo Mater. To se je zgodilo 19. julija 1830. "To je bil najsrečnejši trenutek mojega življenja." Marija ji je dejala, da ji bo Bog zaupal neko poslanstvo. 27. novembra 1830 je med premišljevanjem redovne družine Katarina videla božjo Mater, stoječo na polkrogli, pod nogami se ji je zvijala pohožena kača, njene povešene roke, izžarevajoče valove svetlobe, so se polne usmiljenja sklonile k zemlji. Zaslišala je Marijin ukaz, naj da izdelati svetinje s to podobo in z napisom "O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo." Ko se je njen spovednik o tem naročilu pogovarjal s pariškim nadškofom, ta ni imel nobenih pomislekov. Prvih 2000 svetinjc je bilo poslanih 30. junija 1832. Eno je vzel pariški nadškof s sabo, ko je šel na obisk k nekemu umirajočemu odpadlemu duhovniku. Ta ga je najprej zavrnil, potem pa poklical nazaj, ves spremenjen. Ta čudež spreobrnjenja je bil pariškemu nadškofu potrditev za pristnost Marijinih prikazanj Katarini Laboure. "Čudodelna svetinja" je v srcih katoličanov utrdila vero v skrivnost Marijinega brezmadežnega spočetja in z veseljem so pozdravili versko rešnico o tem, ki jo je leta 1854 razglasil papež Pij IX. Nov razmah so dobile Marijine družbe, občestva kristjanov, ki hočejo živeti po zgledu Jezusove matere Marije.

Katarina Laboure je od svojega noviciata do smrti 46 let živela in delala kot usmiljenka v nekem pariškem domu za stare. Z vsvo ljubeznijo je opravljala dela usmiljenja. Umrla je 31. decembra leta 1876. Njeno nestrohnjeno telo počiva v kapeli matere hiše v Parizu. Za blaženo je bila razglašena leta 1933, za svetnico pa leta 1947.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

1. ADVENTNA NEDELJA

"Prepuštil si nas moči naše krivde" (Iz 64, 6).

"Pridi in nas reši" (Ps 80, 3)!

"Pričakujete razodetje našega Gospoda Jezusa" (1 Kor 1, 7).

"Pazite in čujte, ker ne veste, kdaj pride čas" (Mr 13, 33).

Advent nas spodbuja, saj zahrepenimo bolj in bolj po nebesih, po Bogu, po odrešenju.

Marsikdo ne čuti tega, ker ima to življenje zavarovano in preskrbljeno z vsemi dobrinami. A tudi pri takem človeku se bo prej ali slej oglasilo vprašanje po neminljivi sreči in življenju. Blagor mu pa, če bo videl praznino in nesmisel vsega brez Boga. In prav adventni čas je primeren za stremženje in spreobrnjenje v odločno naravnost življenja na Boga. K temu naj pomaga predvsem molitev Cerkev, vseh verujočih, zlasti trpečih, ki prosijo za druge. Boga namreč vedno gane darovanje trpljenja za druge, ker je podobno Sinovemu.

Advent naj bo priprava na sprejem Boga Sina kot človeka. Tradicija pričakovanja praznovanja učlovečenja Boga je sta-

rodavna, četudi ni bilo razlike med današnjim Božičem in razglašenjem. Praznovali so ga 6. januarja, kot se je dandanes ohranilo v vzhodnih Cerkvah. Priprava je tedaj obsegala post dvakrat v tednu, ponekod že od septembra dalje, in več molitve. Ta priprava je sčasom postala pričakovanje veličastnega Gospodovega prihoda. Poudarek je bil na eshatološkem razodetju našega Gospoda kot kralja. Kristološki problemi 4. in 5. stoletja so lepo poudarili pripravo na praznovanje skrivnosti učlovečenja, a so obenem s tem prvim prihodom Boga kot človeka povezali pričakovanje njegovega drugega prihoda. Vnašali so ga v naš svet, da bi ga bili vredni poslednji čas.

Priprava ni bila samo asketska (post) in pobožna (molitev, zornice), pač pa doživljanje vse skrivnosti, odkar je Bog začel ustvarjati nebo in zemljo, do zaključka odrešenja ob koncu časov. Žal lahko postane praznovanje Božiča prazno, če kdo misli samo na dobro večerjo na sveti večer ali na božično kosilo ali na koncert lepih božičnih pesmi ali na zbranost družine pri mizi. Kako daleč se tedaj umakne misel na uboge med nami tako materialno kakor duhovno in duševno. Saj ni več med nami jasli ubošva ne Jezusa, ni več Boga Očeta, kakor ga imenuje prerok Izaija. Ni več odkupitelja Odrašenika (Iz 63, 16). Toda on je član naše družine, našega ožjega sorodstvenega kroga. Ne bi si smeli biti tujci. Prerok nas poziva, naj se zaupno obračamo k Bogu, naj bi predrl nebesa, naj bi prišel k nam, da nas reši (Iz 63, 17-19). Saj se sami ne moremo rešiti niti se spreobrniti: to je njegovo delo. Mi ga lahko le prosimo odpuščanja, pomoči. Prerok pravi, da smo umazan-

ci (Iz 64, 5), smo oveneli kakor listje, smo v oblasti krivde, osamljeni. Bog nam je zakrit, prepustil nas je moči naše krivde (Iz 64, 6). Toda kot Oče nas rad ima. Saj nas je naredil iz ljubezni: smo delo njegovih rok, čeprav krhki, kakor glina, ilo zaradi krivde še posebej (Iz 64, 4 nss). Mogoče nas razjeda osamljenost, starost, k tlom nas pritiska bolezen, ljudje, tudi sorodniki, so nas pozabili. Zaradi tega stavimo vse svoje zaupanje v Boga. Kličemo mu, naj nas reši. Psalm nas uči, kako naj prosimo: v veri, da nas je že uslišal (Ps 80, 2 nss). Še posebej prosimo v skupni molitvi, pri sv. maši. "Bog nas je namreč poklical v občestvo s svojim Sinom Jezusom Kristusom, našim Gospodom" (1 Kor 1, 9). Ker vemo, da nas uslišuje in rešuje, mu rečemo: Hvala! Post, ki nam zapoveduje delitev dobrin z ubogimi, ter molitev in čuječnost so nepogrešljiva trojica adventa. Pričujejo, da pride noč, ko človek ne more delati (Jn 9, 4). Sovražnik seje ljuljko med pšenico ravno ponoči (Mt 13, 24-30). Noč hrani marsikoga s trpljenjem in preizkušnjami in napadi (Job 7, 3; Iz 15, 1; Jer 6, 5). Zaradi pričakovanja prihoda Sina človekovega se vgnezditi stiska (Rim 13, 12; 1 Tes 5, 4-6). Toda noč je tudi podoba in znamenje Božje moči, npr. rešitve iz egiptovske sužnosti (2 Mz 11, 4; 12, 8. 12. 31; 14, 20 nss). Postu, molitvi in čuječnosti se pridružujeta potrpežljivost ali vztrajnost v dobrem do konca ter hvaležnost. Jezus prihaja vedno, prišel bo tudi za nas ob času, ko si ga najmanj pričakujemo. Zato ga pričakujemo v noči tega sveta, da se nam bo razodel ob zori novega veka (Vse po R. Gantoy in R. Swaeles 1993, 86-98).

Duhovniki nudijo pomoč vsem Pomagaj vsem duhovnikom

38.000 škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij v župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov. Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, posebno tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Če želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko

Numero Verde
800.01.01.01

Darovi za vzdrževanje duhovnikov.
Podpora številnim za dobro vseh.

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- poštni tekoči račun št. 57803009
- kreditne kartice: s kartico CartaSi in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka.

Za dodatna pojasnila glede omenjenih načinov kliči brezplačno informativno številko 800.01.01.01.

Izberi način, ki ti najbolj ustreza. Zahvaljujemo se ti za prispevek.

KULTURA

OB 90-LETNICI ROJSTVA IN 25-LETNICI SMRTI

MSGR. RUDI KLINEC

Msgr. Rudi Klinec, dolgoletni goriški nadškofijski kancler, kanonik, zgodovinar in publicist, je umrl 2. decembra 1977, letos pa bi praznoval 90-letnico rojstva.

Rodil se je v Vipolžah v Goriških Brdih 18.3.1912. Njegova življenjska pot je bila zaznamovana z zgodovinsko pomembnimi dogodki, o katerih je zapustil veliko napisanega v dnevnikih o obdobju od 1928 do 1945. Ti zaobjemajo novice, kritično vrednotenje in razmišljanja o tedanjih socialnih in političnih razmerah, zlasti o usodi Slovencev. Obiskoval je gimnazijo v goriškem semenišču, kjer je bila "kovnica" velikih slovenskih mož. Kot študent se je odlikoval po zmožnostih in zanimanjih tudi za razne krožke, za vzhodno vprašanje in se obenem učil jezikov, tako da je obvladal nemščino, hrvaščino, deloma angleščino in francoščino.

Po maturi je nadaljeval študij bogoslovja in ga končal v Bologni, kot je želel nadškof Margotti. Starši so ga vzdrževali le s pomočjo podpore, ki jo je mati prejela od države zaradi smrti dveh starejših sinov, ki sta padla na Oslavju med prvo vojno. Briškim semeniščnikom so pomagali tudi vaški župniki in bogatejši domačini. R. Klinec je pel novo mašo na dan sv. Štefana 1937 in sprejel mesto župnika v Velikih Žabljah pri Ajdovščini, da bi imel več časa za študij cerkvenega prava na Lateranskem univerzi v Rimu. Kmalu je končal študij z doktorsko disertacijo iz domače preteklosti, o jožefinizmu v goriški nadškofiji. Leta 1942 je delo objavil v posebni knjigi. Drugo svetovno vojno je v glavnem preživel med svojim ljudstvom, kateremu je skušal pomagati na vse načine. Zelo zanimivo in prizadeto je njegovo opisanje vojnih let na Vipavskem, v Brdih in sploh na Goriškem. Saj najbogatejši z novicami so prav dnevniki iz let 1943 do 1945. 13. aprila 1945 je prejel dekret nadšk. Margotti o imenovanju za kanclerja goriške nadškofije, a službo je nastopil septembra po vojnem begunstvu. Na škofiji je opravljal svoje dolžnosti kot izkušen jurist do smrti, torej celih 32 let. Zaradi strokovnega znanja, vestnosti in zvestobe do predstojnikov so ga cenili vsi štirje škofje (Margotti, Ambrosi, Pangrazio in Coccolin). Nadšk. Ambrosi ga je leta 1960 v znak priznanja imenoval za člana stolnega kapitlja.

V Gorici je vsestransko deloval in se razdal. Bil je globokoveren, plemenit in velikodušen, zaupal je v božjo previdnost, zato je z nasveti in gmotno pomagal premnogim. Nekaj časa je poučeval verouk na osnovni šoli, da je ohranil stike z mladino; nato je bil profesor teologije v gor. semenišču; dolgo let je opravljal dušnopastirsko delo v sirotišnici na goriškem gradu, pozneje je bil hišni duhovnik pri sestrh čudodelne svetinje na Korzu. Bil je tudi član cerkvenega sodišča v Gorici in Benetkah, kamor je pogosto zahajal. Sodeloval je pri raznih slovenskih ustanovah. Zelo dejaven je bil pri Goriški Mohorjevi družbi, najprej kot odbornik, nato kot tajnik. Tedaj se je zavzemal za snovanje in izdajanje Primorskega slovenskega biografskega leksikona. Tega so začeli objavljati leta 1974. G. Rudi je postal njegov najodličnejši

pobudnik in sodelavec, napisal je nad 100 člankov, nekaj jih je zapustil v rokopisu. To delo je vodil z velikim znanjem, ugledom in človeško toplino. Pomagal je voditi Katoliško knjigarno. Pri Katoliškem glasu je sodeloval zlasti s članki s področja domače zgodovine in cerkvenega življenja. Stalno je raziskoval v arhivih, po dokumentih tudi v krajih izven Gorice (Videm, Padova, Gradec). Napisal je več del verske in zgodovinske vsebine, med temi so najpomembnejša: *Zgodovina goriške nadškofije* (1951), *Marija v zgodovini Goriške* (1955), knjižica *Na božjo pot* (1965), *Zgodovina Goriške Mohorjeve družbe* (1967), po njegovi smrti pa je izšla še knjiga *Primorska duhovščina pod fašizmom* (1979). Članke je pisal tudi za koledarje GMD, za zbornike *V edinosti* itd. Njegova dela so poglobljena in zgrajena na virih. Njegovo zelo bogato dopisovanje z najrazličnejšimi osebnostmi iz zamejstva, matične Slovenije in zdomstva prča o stikih, poznanjih, vsestranski razgledanosti in odprtosti do vseh problemov naših rojakov. Bil je tudi velik prijatelj Beneških Slovencev in duhovnikov, zlasti Ivana Trinka (na sliki desno). Umrl je prerano zaradi srčne kapi, omahnil je sredi dela, poln načrtov in idealov za kulturno in duhovno rast Slovencev v zamejstvu.

Maša zadušnica bo v nedeljo, 1. decembra, ob 10. uri v cerkvi sv. Ivana v Gorici.

KD

VSESLOVENSKE FESTIVAL LJUBITELJSKIH GLEDALIŠČ

NAGRADA TATJANI TURKO

S podelitvijo nagrad so se prejšnji teden na Jesenicah končali 15. čufarjevi dnevi, t.j. vseslovenski festival ljubiteljskih gledališč. Srečanje je dobilo vseslovenski pomen, saj enakovredno vključuje tudi slovensko govoreče gledališke skupine iz zamejstva.

Letošnji selektor, režiser Andrej Stojan, je od približno 40 prijavljenih predstav izbral osem, med temi tudi *Markolfo* Daria Foja v uprizoritvi gledališke skupine KUD France Prešeren iz Boljunca. Naši komedijanti so s Fojevo farso res navdušili polno dvorano, očitno pa tudi strokovno žirijo, ki je *Markolfo* v režiji Sergeja Verča nominirala tako za najboljšo predstav kot za najboljšo žensko vlogo. To pot jo je prejela igralka Tatjana Turko za vlogo Markolfe v istoimenski farski Daria Foja z utemeljitvijo, da je "upodobila komični, meseni, starodrevski lik služabnice, ki ostaja zvesta svojim načelom, s pravo mediteransko iskrivostjo, zagnanostjo, energijo in naivno željo, naj bo velika sreča kdaj tudi za male ljudi. Z gladine Fojeve dramaturgije je zvesto sledila avtorju tudi v tolmačenju človeške in človekove ranljivosti, ki s tokom predstave postaja vedno bolj očitna navkljub sili in premočrnosti dobre komike".

V utemeljitvi nominacije za najboljšo predstav pa je strokovna žirija napisala: "Markolfa v režiji Sergeja Verča je odskočno radoživa, dobro predstavljena poetika Fojevega gledališča, odigrana z mediteranskim temperamentom in šarmom. V navidezno lahkotni, scensko učinkoviti ljudski farski se odpirajo vodnjaki tudi v večplastnost človeških in stanovskih stisk, ki jih prinaša vsakdanost...". Fojevo *Markolfo* v prevodu Marije Kacin, z igralci Petrom Terčonom, Sašo Carlijem, Ingrid Werk-Zerjal, Ivano Terčon, Ivanom Komarjem, Tatjano Blokar in že omenjeno Tatjano Turko ter na sceni Petra Furlana, v kostumih Magde Tavčar, koreografiji Ivana Komarja, s songi Marija Čuka in izvirno glasbo Toma Hmeljaka gledališka skupina KUD France Prešeren iz Boljunca uprizarja že od letošnjega maja, v prihodnjih mesecih pa jo namerava odigrati tako v zamejstvu kot v Sloveniji. Čestitamo!

IZBRANA NA VSEDRŽAVNIH SELEKCIJAH

MLADA MOJCA MILIČ MED NAJBOLJŠIMI V ITALIJI

Mojca Milič, 29-letno prikupno plavalasolo pevko z Opčin, v našem zamejstvu že marsikdo pozna. V kratkem jo bo spoznala tudi italijanska in celo španska publika.

Konec oktobra je bila namreč na vsedržavnih selekcijah za mlade pevske talente izbrana za nastop v Mozartovi operi *Figarova svatba* v okviru mednarodnega projekta, ki sta ga finančno podprla EU in dežela Emilia Romagna, prireja pa ga Teatro Borgatti iz Centa blizu Ferrare. Umetniški vodja in koordinator je Claudio Desderi, upravnik gledališča Teatro Massimo iz Palerma. Že poleti se je Mojca, ki študira solo petje pri prof. Aleksandru Švabu, udeležila enotedenskega tečaja v kraju Cento, kjer so mladi pevci iz vse države študirali Mozartovo opero. Podobni tečaji so bili še blizu

Rima in pa v Španiji. Mlade pevce so tam slišali za jesenske selekcije za omenjeni projekt. Na selekcijah je komisija ocenjevala ne samo pevske sposobnosti, pač pa tudi recitativne, ekspresivne in nastop na odru sploh. Udeležilo se je približno 100 mladih talentov, izbrali pa so jih 25 za dve zasedbi. Mednje se je, kot rečeno, uvrstila tudi predstavnica iz zamejstva in tako dokazala visoko stopnjo pripravljenosti.

Mojca bo sedaj do sredine decembra živela v Centu, kjer vsak dan potekajo vaje. Premiera opere bo 13. decembra v Centu. Nato jo bodo večkrat ponovili tako v Emiliji Romagnu, v Avellinu, nato pa jo bodo ponesli tudi v Španijo. Gre za prvi projekt za mlade operne pevce, ki je nastal pod okriljem EU.

BS

PRED PRVO LETOŠNJO PREMIERO SSG

VPRAŠANJE IDENTITETE IN ISKANJE RESNICE

V petek, 29. t.m., se bo ob 20.30 v tržaškem Kulturnem domu dvignil zastor nad novo sezono Slovenskega stalnega gledališča 2002-2003 (oz. 002-003, kot piše v vabilih in oglasih ter repertoarnem listu). Ansambel SSG bo drugi nastopil pod vodstvom režiserja Damira Zlatarja Freya, ki je prvič sodeloval s tržaškim slovenskim teatrom v predzadnji sezoni s čudovito *Krivo svatbo*. Tokrat se Frey in igralci SSG predstavljajo s produkcijo (gre za koprodukcijo z gledališčem Koreodrama), katere je naše občinstvo malo vajeno: gre za izvirno postavitev slovite pravljice nepozabnega danskega pisatelja Hansa Christiana Andersena *Princesa na zruha*. Režiser si je, ob pomoči uveljavljenih umetnikov, kot je npr. glasbenik Jani Kovačič, ki je avtor prepesnitve in glasbe, predstavo zamislil kot rock opero, ki pa ohranja izvirno vsebino in postavlja v ospredje predvsem vprašanje identitete: ali je človek to, kar pravi, da je (ali kar si misli, da je), ali pa se njegova prava identiteta prikaže šele potem, v življenju? (Tako lahko tudi razumemo režiserjevo odločitev, da ženske vloge podeli skoraj izključno moškimi igralci.)

Za soočenje s tem vprašanjem si je Frey izbral pravljico, zvrst, ki v gledališkem smislu naj ne bi bila še določena raziskana in obdelana. Pravljica o princu, ki se želi oženiti zgolj s "pravo" princeso, po režiserjevem mnenju lahko ponudi veliko izhodišč za razmišljanje o stvarnosti, saj je sporočanje resnice, ki jo živimo. Identiteta po Freyevem gledanju ni nekaj črno belega, ampak je sestavljena iz številnih različnih elementov, ravno pri teh pa se začne človekovo iskanje resnice. Pri tem je posamezniku edina možna vodnica njegova občutljivost oz. "zmožnost zaznavanja nedoumljivih silnic, ki najgloblje uravnavajo njegovo notranjost". Ta občutljivost je tudi edino merilo za plemenitost duha.

V predstavi *Princesa na zruha* bodo nastopili igralci iz stalnega igralskega ansambla SSG: Janko Petrovec (Kraljica mati), Vladimir Jurc (Kraljica), Aleš Kolar (Princ), Gregor Geč (Princesa), Maja Blagovič, Nikola Petruška Panizon in Lučka Počkaj (Tri dvorne ptice). V vlogi Vere Fidei bo nastopila znana hrvaška pevka Zdenka Kovačiček, ki je znana kot interpretka rock in jazz glasbe.

IŽ

ZBORNİK O GORIŠKI NADŠKOFIJI

Leto po mednarodnem posvetu *Goriška nadškofija od ustanovitve do konca habsburškega imperija 1751-1918* je tik pred izidom 550 strani debel zbornik s 25 esejmi v italijanskem, slovenskem in nemškem. Predstavljen bo v dvorani pokrajinskega sveta v Gorici v četrtek, 5. decembra, ob 18. uri. Delo bosta predstavila prof. Giuseppe Battelli in dr. Branko Marušič.

Delo bosta predstavila prof. Giuseppe Battelli in dr. Branko Marušič.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 29.11. DO 5.12.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 29. novembra** (v studiu Anka Černic): Priljubimo zborovski glasbi: Adventne pesmi poje Slovenski komorni zbor. - Svetnik tedna: sv. Andrej (30.11.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 30. novembra** (v studiu Jan Leopoli): Za prijeten konec tedna.

- **Ponedeljek, 2. decembra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 3. decembra**: - Košarkarska tekma.

- **Sreda, 4. decembra** (v studiu Danilo Čotar) - Pogled v dušo in svet: Oljke na Tržaškem. - Izbormelodij.

- **Četrtek, 5. decembra** (v studiu Niko Klanjšček).... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

NA VALOVIH KOPRSKEGA STUDIA RADIA OGNJIŠČE

Dragi bralci Novega glasa, dragi poslušalci Radia Ognjišče, vse najprej prijazno in prijateljsko pozdravljam. Sem Alberto Pucer, ki od 1. novembra tudi uradno opravljam delo glavnega urednika Koprškega studia. Zahvaljujem se vsem, ki so mi zaupali opravljanje te naloge, kot tistim, ki mi boste na kakršen koli način pomagali. Želim obilo uspešnega sodelovanja z vsemi ljudmi dobre volje, da bi bili kot ena velika družina zbrani okoli našega Ognjišča, ki nas že toliko let "greje".

Ker se bliža advent, čas pričakovanja, nas bodo v adventnem času ob ponedeljkih med 16. in 18. uro spremljale nove dvournne oddaje: *V Pričakovanju...* Sodelavci Koprškega studia bomo predstavili advent z različnimi temami: Kaj je in kaj pomeni advent, Advent nekoč in danes, Stare navade v adventu, Adventni venec, Veseli december...

Sicer pa s 1. 1. 2003 bomo uvedli novo programsko shemo, ki jo že pripravljamo. Več o tem v prihodnjih številkah Novega glasa.

Tokrat bi vas rad seznanil še z naslednjimi oddajami:

Graditelji - Slovenci za slovenstvo: 1.12. bo na sporedu oddaja o Branku Vrčanu, časnikarju, narodnem in političnem delavcu iz Dobravlj na Goriškem (pripravlja Martina Slavec), 8.12. pa o Marici Nadlišek Bartol, pisateljici in urednici prvega ženskega slovenskega časopisa, doma iz Trsta (pripravlja Martina Slavec).

Ob četrtek ste ob 20.30 lepo vabljeni na potovanje s *Karavano prijateljstva* (vabi vas Alberto Pucer), ob petkih pa ob 17. uri prisluhnite, kako posravljam podstrešje (z Zlato Krašovec). Čestitke, pozdravi in voščila ter nagradne igre in zanimivosti o tem in onem, od tu in tam pa so *Na sobotnih valovih* Koprškega studia Radia Ognjišče med 16. in 18. uro.

POKRAJINSKI MUZEJ NA GORIŠKEM GRADU

GORICA / PREDSTAVITEV KNJIŽNE ZBIRKE GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

O FOTOGRAFIJI NA GORIŠKEM

Fotografska ustvarjalnost na Goriškem v povojnih letih je osrednja tema razstave, ki je še nekaj dni, in sicer do nedelje, 1. decembra, na ogled v prostorih Pokrajinskih muzejev na goriškem gradu. Naslov sam - *Gorica. Umetniška pričevanja na Goriškem po drugi svetovni vojni. Fotografija - nas opozarja*, da želi biti tokratna pobuda idealno nadaljevanje obsežne razstave, ki je bila v muzeju na ogled v pomladnih in poletnih mesecih in je bila posvečena likovnemu izražanju na tem prostoru. S preko dvesto deli italijanskih in slovenskih umetnikov je namreč skušala dokumentirati likovno dogajanje na Goriškem s posluhom za umetniška iskanja tako na italijanski kot na slovenski strani meje. Pričujoča razstava pa je bodisi po zamisli kot po obsegu nedvomno skromnejša, saj opušča plodno raziskovalno zasnovu prikaza sočasne ustvarjalnosti na obeh straneh meje in se pretežno omeji na delovanje Goriškega fotografskega krožka (Circolo fotografico goriziano) v 50. in 60. letih.

To so leta, v katerih pozna ljubiteljska fotografija velik razcvet in tudi na Goriškem smo pričala številnim pobudam na tem področju. Kot poudarja v katalogu razstave njen kurator in velik poznavalec italijanske fotografije Italo Zannier, je to obdobje, ko si fotografija skuša pridobiti dokončen status enakopravne umetniške govorice, kar ji je pa posebno težavno prav v italijanskih umetniških krogih. Ljubiteljska fotografija odigra tako v povojnih letih pomembno vlogo v tem procesu, saj se nam večkrat kaže kot živahen laboratorij poskusov in idej, mnogokrat plodnejši od takratne vsakdanje prakse profesionalnih fotografov. Nastanek leta 1951 Goriškega fotografskega krožka se tako uvršča med podobne pobude, ki se na tem področju izoblikujejo tudi drugod po Italiji. Novi krožki, fotografske skupine ter natečaji nedvomno močno popestrijo takratno italijansko fotografsko govorico. To so krogi, v katerih so si številni ljubitelji nabirali prve fotografske izkušnje, med temi pa so bili tudi taki fotografi, ki so si v bodoče s svojim delom znali pridobiti mednarodni sloves. To velja tudi za Goriški fotografski krožek in predvsem za fotografa, kot sta Carlo Bevilacqua

in Paolo Gasparini, ki sta si vsak s svojim delom znala utreti pot med mednarodne poznavalce. Kot aktivni člani krožka so v teh letih še delovali Arduino Altran, Gaetano Lazzaro, Aldo in Giuliano Mazzucco, Giacinto in Marino Mio ter Enrico Scodini. Tem se je večkrat pridružil tudi Fulvio Roiter, ki je takrat že prejel marsikatero mednarodno priznanje. Sam Italo Zannier pa je bil v stiku z goriškimi fotografi, in kot omenja v katalogu, je leta 1954 tudi prejel skupno s Fulvijem Roiterjem prvo nagrado na natečaju, ki ga je v Gorici organiziral prav Goriški fotografski krožek.

Da so bila to leta velikega navdušenja, fotografskega eksperimentiranja, predvsem pa velike družbene angažiranosti, pričajo dela, ki so na ogled na goriški razstavi. Poetika neorealizma, ki je takrat močno zaznamovala italijansko filmsko ustvarjalnost, je zapustila globoke sledi tudi v sočasnem fotografskem iskanju. To je še najbolj vidno v

delih Paola Gasparinija, ki je po zgledu Zigainovih slik, ki so prikazovale težko delo na polju, tudi sam usmeril svoja iskanja na to področje. Več kot pa zgolj dokument takratnega življenja mu je uspelo ujeti v fotografijah, posvečenih cirkuškemu življenju, kjer se znani slikarski motiv tragičnih klovnov in v kletko zaprtih živali ponovno zgovorno prelevi v samo metaforo umetnikovega življenja. Podobno kot pri Gaspariniju je tudi pri Carlu Bevilacqua zaznati odsev neorealistične poetike, vendar je ta močno omiljena z večjo pozornostjo za harmonično so skladje formalnih vrednot fotografskega posnetka. Med golim realizmom, s poudarkom le na vsebino, in skrajnim formalizmom pa je nihala tudi sočasna italijanska fotografija. Med tema dvema skrajnostima se je v tistih letih odvijala večina fotografske dejavnosti v Italiji ter tekla diskusija o vlogi fotografije v družbi in umetnosti.

IFŽ

Vsaka nova knjiga je odraz časa, v katerem je nastala, je lahko seme, ki želi v takih ali drugačnih okoliščinah najti plodna tla, kjer bi misel vzklila, je lahko sad napora, ki združuje ljudi na osnovi skupnih korenin, in hkrati okno v nova obzorja.

V petek, 22. novembra, se je razstaveni prostor nad Katoliško knjigarno na Travniku pod večer kmalu napolnil. Predstavitelj knjig letošnje zbirke GMD je uvedel njen predsednik msgr. Oskar Simčič s pozdravom prisotnim, nato je tajnik založbe Marko Tavčar prepuštil besedo uredniku osrednje knjige, *Koledarja* za leto 2003. G. Jože Markuža je z zadovoljstvom ugotovil, da je tudi ta 72. koledar GMD verna priča časa in dokument za prihodnost, saj s svojimi 66 članki, delom 55 avtorjev, in okrog 100 slikami na več kot 270 straneh prinaša ogromno podatkov o življenju naših družtev in ustanov, pa tudi poezije, poglobljene raziskave, spominke zapise, razmišljanja, poročila in druge prispevke o v tem letu pomembnih dogodkih. Platnico in koledarski del je oblikoval Matej Susič.

Bojan Bratina je predstavil 13. knjigo iz zbirke *Naše korenine*, izbor iz literarnega in strokovnega dela pisatelja iz Predmeje Janka Bratine (1882-1920) z naslovom *Dolina in hrib*. Zbirka povesti, črtic in razmišljanj, nekaka večerniška literatura, zvesto odslukava kraje in junake, ki so bili blizu premalo poznanemu primorskemu pisatelju. Ta se je namreč dejavno vključeval v literarno in strokovno življenje na Goriškem in tudi v Sloveniji. Kot pisec zlasti krajše literarne proze, pedagoško obarvanih člankov in bibliotekarskih razprav je namreč objavjal le v dnevnem tisku in revijah, kar je bilo za urednika izbora in avtorja

FOTO BUMBACA

sprejemne besede Bojana Bratina "poseben izziv in problem". Delo z zapisi knjižničarja, ki se je ogreval za vseslovanstvo, velike slovenske pridigarje in tudi tuje pesnike, prinaša zanimive prispevke ne le za Gorjane, ampak tudi za ljudi iz vse Goriške in širše Slovenije, ki bodo gotovo radi segli po tem prijetnem in poljudnem znanju. Za grafično obliko dela v nizu *Naše korenine* je tudi letos poskrbel Pavel Medvešek.

Zamejska mladinska literatura je odslej bogatejša za odlično zbirko desetih novih otroških zgodbic tržaške avtorice Maje Okorn z naslovom *Kostanjčki*. V krajših berilih nastopajo živalice, ki se vključujejo v človeške zgodbe o malih in velikih družinskih dogodkih ter prazničnih doživetjih. O marsikateri zgodbi je avtorica tega knjižnega prvenca, sicer poznana poslušalca Radia Trst A, povedala, da je pustila, da bi se pisala sama. Poetične in mile pravljice nenasilno in neopazno posredujejo mladim bralcem velike in večne pomene, kot sta npr. svoboda ali prijateljstvo, hkrati pa tudi ljubečo skrb za lep in bogato izbran slovenski jezik. Knjigo odlikujejo domiselne ilustracije Paole Bertolini, ki

znajo nagovarjati malčke, za prijetno in privlačno opremo knjige, ki jo je Grafica Goriziana odlično izdelala, pa je poskrbel Walter Grudina. Kot je poudaril Marko Tavčar, sta zakonca Paola in Walter uveljavljena oblikovalca, ki sodelujeta tudi pri drugih založbah in katerih imeni bomo gotovo še srečevali na naših policah.

Kot zadnja je bila predstavljena še knjiga s poetičnim naslovom *V strugi izbrušeni kamni*, katere avtor je Pierluigi Bellavite. V slovenščini je o njej najprej spregovoril avtorjev brat in urednik škofijskega tednika *Voce Isontina* Andrea Bellavite, ki se je Mohorjevi družbi javno zahvalil ne le za prevod dela *Sassi levigati dalla corrente* (predstavljeno je bilo dan prej v avli Cocolin jezikovnega liceja sv. Pavla Oglejski v Gorici), ampak tudi za vsa njena dela v italijanskem jeziku, ki približujejo tudi Neslovencom literarne in umetniške bisere slovenske kulture. Pierluigi Bellavite, ki je na Gorico posebno navezan, ker je v njej preživel študijska leta, sedaj pa živi v predmestju Milana, je o svojem postopu od izliva do izliva Soče povedal marsikatero iskreno in čisto misel, ki je presunila poslušalce. Odložil je vso na-

vloko vsakdanjega življenja in se pozno spomladi 2001 s krajšo poetično predstavitev v italijanski in slovenščini odpravil na pot brez hrane, kartin in ure, z velikim zaupanjem v naravo in ljudi. Tako popotovanje ga je pripeljalo do novih spoznanj, saj je zlasti v srečanjih s Slovenci odkril novo stvarnost, ki mu je bila pred leti sicer pred očmi, a vendar zakrita.

Avtor je z veseljem prepoznal med prisotnimi na predstavitvi nekatere osebe, ki so zaznamovale njegovo pot ob Soči. Posebno veselje pa mu je seveda prinesla sočasna izdaja knjige v obeh jezikih.

Delo, ki ga je oblikoval Franko Žerjal, avtor res posrečene platnice, je prevedel msgr. Oskar Simčič, ki je prisotnim obrazložil, da je obstal, ko mu je sobrat g. Andrea zaupal bratov rokopis, saj je v njem našel čudovite besede o naši Soči, naših Julijcih in naših ljudeh. "Kako lepo je najti nekoga, ki tako lepo vidi naš doprinos človeštvu v harmoniji stvarstva!" Takoj se je lotil prevajanja, ki je bilo zaradi pesniškega sloga sicer zahtevno; ko ima pa sedaj knjigo v roki, je njegovo zadoščenje gotovo toliko večje.

GORICA / MEDNARODNI SIMPOZIJ O VLADIMIRJU TRUHLARJU

"V DNEVIH ŠUMI OCEAN"

V *dnevih šumi ocean* je naslov mednarodnega posveta, ki bo ob 25. obletnici smrti in 90. obletnici rojstva Vladimirja Truhlarja potekal 6. in 7. decembra v Gorici. V *dnevih šumi ocean* je verz (z njim je naslovljena tudi ena izmed zbirk Truhlarjevih poezij), ki na izrazit način govori o bistvu Truhlarjevega teološkega in literarnega ustvarjanja. V njem so zaobjete temeljne kategorije njegove misli: religiozno izkustvo, duhovnost in pesniška simbolika: v človekovo vsakdanjost preko duhovnega izkustva vstopajo globina, večnost, neskončnost.

Truhlar je bil rojen v Gorici, bil pa je izrazito kozmopolitska osebnost, miselno je dihal "z obema pljučnima krilo-

ma", saj je znal že pred polovico stoletja povezati zahodno krščansko tradicijo z vzhodno.

Simpozij sta organizirala goriški študijsko raziskovalni forum za kulturo in študijski center Ezio Aletti iz Rima, ki deluje pod okriljem Papeškega vzhodnega inštituta in ki ga vodi p. Marko Ivan Rupnik. Simpozij bo tudi priložnost, ob kateri bo javnosti predstav-

ca Centra Aletti) in Oskar Simčič (goriški nadškofov vikar za Slovence, predsednik Goriške Mohorjeve družbe).

V zadnjem sklopu, v soboto popoldne, pa bosta najprej spregovorila Ivan Golub (teolog in pesnik, profesor na zagrebški teološki fakulteti in na Papeškem Vzhodnem inštitutu v Rimu) in avtor prevoda poezij Luigi Michieletto, kateremu bo sledila predstavitev knjige, ki jo bo posredovala teologinja Maria Campatelli, ravnateljica založbe Lipa iz Rima. Na koncu bosta spregovorila še Marko Ivan Rupnik (teolog in umetnik, profesor na Papeškem Vzhodnem inštitutu, na Gregorijanski univerzi in na Papeškem liturgičnem inštitutu Sant' Anselmo, ravnatelj Centra Aletti) in Denis Poniž (pesnik, dramatik, literarni teoretik, publicist, profesor zgodovine dramatike na Agrf).

Ostali predavatelji bodo naslednji: v petek bodo nastopili Miran Špelič (patrolog, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani), Milan Žust (teolog, član Centra Aletti) in Franče Kežar (teolog in pisatelj).

V soboto zjutraj bodo nastopili Sebastian Brock (patrolog, profesor za aramejske in sirske študije na oxfordski univerzi), Lojze Bratina (teolog in pesnik, urednik knjižne založbe slovenskih jezuitov), Michelina Tenace (teologinja, profesorica na Gregorijanski univerzi v Rimu, člani-

7
ČETRTEK,
28. NOVEMBER
2002

NOVA ŠTEVILKA REVIE ŠKRAT

VRSTA ZANIMIVIH PRISPEVKOV

8

ČETRTEK,
NOVEMBRA
2002

Zamejski bralci, med njimi predvsem tisti, ki delujejo na šolskem oz. vzgojnem področju, bodo zagotovo z veseljem vzeli v roke novo, dvojno številko revije *Škrat* (07-08), ki je pred časom izšla v Trstu. Pomemben del vsebine predstavljata prvo nadaljevanje poročanja o posvetu Sklada Mitja Čuk na temo *Ljudje s posebnimi potrebami: pota možnosti in fotokronika solidarnostnega večera*, ki sta oba potekala v začetku septembra na Opčinah. Celodnevni posvet o ljudeh s posebnimi potrebami je imel namen opozoriti in spodbuditi širšo javnost, naj razmisli o tem vprašanju. Zato so organizatorji povabili vrsto šolnikov, zdravnikov, strokovnjakov in tudi oseb, ki handikap občutijo na lastni koži (bodi si kot neposredno prizadeti ali pa kot svoji prizadeti).

Kar se tiče ostalih prispevkov v novi številki *Škrata*, naj omenimo tu najprej običajne članke: deseto nadaljevanje niza Diomire Fabjan Bajc, na-

menjenega ljubiteljem materne jezika, in pa prav tako deseto nadaljevanje pripovedovanja Andreja Beličiča o starem Egiptu z naslovom *Iz davnine šepeta Nil...*, medtem ko sta sodobnemu Egiptu posvečeni dve pismi Marjanke Rebula. Pisateljica, šolnica in kulturna delavka Zora Tavčar v zapisu *Kako se profesor gre režiserja* v njej lastnem hudomušnem slogu obuja spomine na svoje gledališke in režiserske izkušnje in doživlja v šoli. O današnjih vzgojnih dilemah in prijemih razmišlja Jelka Cvelbar v prispevku z naslovom *Vzgojne izkušnje*, medtem ko je Ivan Peterlin prispeval nekaj osnovnih vaj akrobatike, pri čemer je članek ilustrirala Magda Tavčar. Na koncu sta Jelka Cvelbar in Vida Valenčič prispevali še dve knjižni oceni, in sicer o delu Anje Dular *Živeti od knjig* (Časopis za slovensko krajevno zgodovino - zbirka *Kronike*) in o zborniku *Hočem, torej zmorem! Otroci in mladi imamo težave - kako jih rešujemo?* (Zveza prijateljev mladine Slovenije, XI. Otroški parlament - 2000).

Naj tu povemo, da *Škrat* se naprej posveča pozornost slovenski zdomski književnosti, ki ji je kot običajno posvečen prostor v uvodnem delu revije: tokrat je predstavljen blejski rojak Tonček Pangerc, ki se je leta 1954 smrtno ponesrečil v pogorju Paine v južnem Čilu. Objavljena je njegova novela *Cauere s čilskega juga*.

IŽ

NABREŽINA / MESEČNA KONFERENCA

VEČER O MSGR. JAKOBU UKMARJU

Redna mesečna konferenca v nabrežinskem župnišču je bila tokrat namenjena našemu prvemu svetniškemu kandidatu dr. Jakobu Ukmarju. Gost večera je bil neutrudni škedenjski kaplan Dušan Jakomin, sicer postulator za Ukmarjevo beatifikacijo. Po ogledu videa, v katerem so Jakomin, pisatelj Rebula in prof. Valenčičeva vsak s svoje strani orisali življenjsko trnjevo pot tega skromnega, učenega kraškega sina, ki je s svojim zgledom nevsiljivo očaral vse, s katerimi je stopil v stik, je gospod Jakomin opisal svoje vtise, ko mu je tajnikoval dolgih 15 let. Ukmarjeve pridige in same spovedi so puščale globok vtis prizadetim. Njegovo enciklopedično znanje je bilo na razpolago vsem, ki so se obrnili nanj za nasvet. Sam papež Janez XXIII. je upošteval njegove nasvete in če je danes Marijino svetišče na Vejni tudi naše, je to njegova zasluga. Dr. Ukmar pa je bil tudi zvedoslovec in je svojim strž-

nikom rade volje razlagal čudesa našega vesolja. Vse to smo videli in slišali iz ust gospoda Jakomina, ki je nedavno bil nagrajen v rodni Istri s Kocjančičevo nagrado, to je tistega Kocjančiča, ki je kot on sin Istre in je deloval za cerkveni in narodov blagor v nelahkih časih, kot se to danes dogaja sedanjemu kaplanu na Tržaškem. Jakomin je obrazložil dolgo pot do beatifikacije msgr. Ukmarja, ki zahteva ogromnega napora in dela mnogih, ki niso vedno pripravljeni sodelovati bodisi zaradi prezaposlenosti ali iz brezbrčnosti. Vse pa terja še mnogo denarja, potrebnega za celo vrsto dokumentov, katere je treba prevesti v enega izmed uradnih jezikov sv. Stolice. Pot je torej še dolga, saj smo komaj na začetku in treba je mnogo dobre volje ter da se po svojih močeh vsi potrudimo in nudimo pomoč neutrudnemu postulatorju, ki je poln dobre volje, da bi dosegel svoj in naš cilj.

NK

ŠKOF BIZJAK PRI MAŠI ZA MARIJO OD ZDRAVJA

V ŽIVLJENJU VSAKO GAR SE LAHKO DOGAJAJO ČUDEŽI

BREDA SUSIČ

V nabito polni cerkvi Sv. Marije Velike so se v četrtek, 21. novembra popoldne, tržaški verniki zahvalili priprošnjici za zdravje. Tradicionalno Marijino darovanje v templju so za slovenske vernike uvedli po prvem škofijem zborovanju leta 1978: od takrat je postal tudi za slovenske vernike občuten in dobro obiskan praznik.

Letošnje bogoslužje je daroval dr. Jurij Bizjak, koprski pomožni škof. V homiliji je poudaril, kako se v življenju vsakogar lahko dogajajo majhni in veliki čudeži, ki so povezani z ozdravljenjem telesnih, še bolj pa duševnih stisk in bolezni. Za čudež pa je potrebno imeti trdno vero, kot pripovedujejo že evangelisti, ko pišejo o čudežih, ki jih je

uresničil Jezus. Nekateri se čudijo, da se tudi danes dogaja veliko čudežev prav ob Marijini priprošnji: dr. Bizjak je to razložil prav z ugotovitvijo, da je vera v pomoč Materne Božje od zdravja pri ljudeh zelo živa in goreča.

Mašo je z ubranim petjem obogatil združeni cerkveni pevski zbor pod vodstvom Edja Raceta. Na orgle je spremljal prof. Tomaž Simčič. Verniki so sodelovali z branjem beril in prošenj. Pred mašo se je koprski pomožni škof srečal

s tržaškim škofom msgr. Evgenom Ravignanijem (na sliki).

Praznik Matere Božje od zdravja je v Trstu zelo občuten, menda že od srednjega veka dalje, ko je Marija rešila mesto pred epidemijo kuge. V mogočni cerkvi sv. Marije Velike se na ta praznik vrstijo maše druga za drugo ves dan in obisk vernikov je tako množičen, da je včasih v cerkvi nekoliko hrupno. To lahko moti zbranost, po drugi strani pa se nekatera združenja prostovoljcev in posamezniki potrudijo, da na ta dan k maši pripeljejo ostarele in bolne ljudi, ki bi drugače ne mogli v cerkev. Pozitivno je tudi, da se ob tako številnem pretoku ljudi v cerkvi sliši slovenska beseda in lepo petje, ki po svoje pomaga k utrjevanju zavesti, da so tudi slovenski verniki enakovredni del tržaške Cerkve.

DEJAVNOST ŠTUDIJSKEGA CENTRA "MELANIE KLEIN"

ZAČELA SE JE NOVA SEZONA

MATJAZ RUSTJA

Pri študijskem centru Melanie Klein so si v letošnji sezoni pošteno zavihali rokave in postavili društvu bogate smernice. Vsem pobudam mladega društva, ki ne beleži že leta dni delovanja, sta skupni strokovnost in skrb za človeka.

nja želijo pomagati otrokom pri spoznavanju telesa in njegovih zmogljivosti, da se naučijo telesne govorice in da premostijo morebitne težave, ki se lahko pojavijo v zvezi s percepcijo prostora, časa, ravnotežja in ritma.

Po lanskem uspehu prvostopenjskega Tečaja za dobro počutje (Center jih je v

Namen tovrstnega rednega dela je nudenje pomoči posameznikom, da premostijo morebitne osebne stiske, ki lahko nastanejo na psihofizičnem področju in v odnosu s drugimi. Srečanja vodi klinični pedagog, ki preko vrednotenja sposobnosti in pridobivanja samozavesti pomaga človeku iz težav. Indivi-

V prvi polovici oktobra se je začel tečaj slovenščine prve stopnje za odrasle. Vodi ga prof. Tomaž Susič, tečaj pa se obrača predvsem na dvojezične pare, da bi lahko italijansko govoreči starši sledili otrokom, ki obiskujejo slovensko šolo. Poleg tega tečaja, ki se bo zaključil januarja, nudi Center individualne lekcije za učence in dijak vseh šolskih stopenj, za otroke osnovnih in nižjih srednjih šol pa je na razpolago tudi pomoč pri pisanju domačih nalog.

Skrb za najmlajše je pri društvu še posebno prisotna. V slovenskih otroških vrtcih dolinske in devinsko-nabrežinske občine ter pri Sv. Ani je pravkar stekel projekt v sodelovanju z ZSSDI Spoznavajmo telo in naše gibe. Sreča-

sodelovanju s krajevnimi društvi organiziral skupno pet na Tržaškem in Goriškem) je bila odločitev o novih srečanjih samoumevna. Tečaj bo stekel 5. decembra v Nabrežini (dvorana Iga Grudna) in 6. decembra na Opčinah v dvorani Finžgarjevega doma. Program vsebuje šest srečanj, namen le-teh pa je vzpostavitev notranje harmonije in odkritje pozitivnih lastnosti, ki jih vsak skriva v sebi.

Oba tečaja se bosta odvijala enkrat tedensko od 20.30 do 22.30. Za vse, ki so lani obiskovali prvostopenjski tečaj za dobro počutje, pa bo od februarja na voljo druga stopnja.

Študijski center prireja tudi srečanja s posamezniki.

V DSI O SLS

SLOVENSKA POLITIČNA TRADICIJA

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 25. novembra, priredilo zanimiv zgodovinski večer, posvečen delovanju nekdanje Slovenske ljudske stranke najprej v avstrijskem, nato pa še v prvem jugoslovanskem parlamentu od konca 19. do prvih desetletij 20. stoletja. Gost večera je bil mladi slovenski zgodovinar dr. Andrej Rahten, ki je v svojem posegu podal oris zgodovinskega razvoja Slovenske ljudske stranke od nastanka v začetku 90. let 19. stoletja do uvedbe diktature kralja Aleksandra leta 1929. Ta stranka je navsezadnje tudi dala edina politika, ki ju lahko imenujemo tudi državnik, in sicer dr. Ivana Šuštersiča in dr. Antona Korošca, ki sta zaznamovala slovensko politiko v zadnjih desetletjih Avstro-Ogrske in prvih desetletjih nove jugoslovanske države. Sicer pa je s temi deli dr. Rahten hotel dokazati (in pri tem tudi uspel), da imamo Slovenci bogato parlamentarno tradicijo in da se obdobje slovenskega parlamentarizma ni začelo leta 1990, s prvimi demokratičnimi volitvami po komunistični diktaturi.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi

NA ZBOROVSKO REVIO

PESEM JESENI 2002

na Pomorsko postajo v Trstu, v nedeljo, 1. decembra 2002, ob 16. uri.

Na reviji bomo podelili priznanja pevkam in pevcem, ki 50 in več let pojejo v cerkvenih zborih.

SV. KRIŽ / KONCERT SOLISTIČNIH IN ZBOROVSKIH SKLADB

LEP POKLON USTVARJALNOSTI VINKA VODOPIVCA

Zveza cerkvenih pevskih zborov je v sodelovanju s Slomškovim domom v Sv. Križu priredila v soboto, 23. t.m., v kriški cerkvi lep in množično obiskan Vodopivčev večer solističnih in zborovskih točk ob 50-letnici smrti priljubljenega skladatelja Vinka Vodopivca. Kot je uvodoma povedal predsednik ZCPZ dr. Zorko Harej, so na koncertu predstavili neznano ali malo znano področje Vodopivčevega komponiranja: samospeve in dvospeve z nekaterimi zborovskimi skladbami. Namen je bil pokazati, da so tudi te skladbe delo nadarjenega glasbenika, ki je med Slovenci, zlasti pa še med Primorci, še vedno izredno priljubljen in izvajan avtor.

Samospeve in dvospeve so izvajali mezzosopranistka Sara Jablanič, sopranistka Matejka Bukavec, tenorist Aleš Petaros, baritonist Marko Arduini in basist Damjan Locatelli, zborovski del pa je izvajal 12-članski komorni zbor, ki ga je za to priložnost pripravil in vodil znani dirigent Adi Daneu. Vse skladbe je pri orglah spremljal Tomaž Simčič, medtem ko je odlomke iz Vodopivčevih člankov o petju, glasbi in komponiranju bral Matjaž Rustja.

Večer je izzvenel kot lep poklon ustvarjalnosti Vinka Vodopivca, za kar je številno občinstvo (slednjega je na začetku pozdravil tudi domači župnik Jože Kuncič) nastopajoče nagradilo s toplim in dolгим ploskanjem.

FOTO KROMA

SESLJAN / SLOVESNOST

OBLETNICA ŽUPNIKA BASTIANIJA

Don Ugo Bastiani, župnik v naselju San Mauro in obnem devinski dekan, je na dan Marije od zdravja hotel slovesno proslaviti 20-letnico svojega prihoda med istrske begunce v naselje, ki nosi ime po mučeniku Mavru, ki naj bi prav na ta dan bil obglavljen kot škof v Poreču v začetku četrtega stoletja. Slavnost se je pričela ob vhodu v naselje ob spomeniku sv. Mavra z blagoslovom in krajšim nagovorom župnika in župana.

Sledila je slovesna služba božja, ki jo je vodil domači župnik ob somaševanju dr. Marčke in prof. Gianninija.

Med sv. mašo so marsikoga presenetili pozdrav in branje berila v slovenščini ter še bolj sama pridiga, v kateri je don Ugo govoril o krščanski ljubezni, strpnosti in medsebojnem spoštovanju ne glede na jezik, raso, politično ali versko prepričanje. Poudariti moram, da me je to prijetno presenetilo, čeprav je znano,

da se ta dekan dosledno zavzema in širi prave vrednote naše vere. Tokrat pa je govoril, ob prisotnosti delegacije iz Poreča, v samem centru naselja, ki je zraslo proti volji domačinov s točno določenim ciljem raznarodovanja. Jasno je, da sedanji prebivalci ne nosijo nobene krivde za takratni politični položaj, čeprav je še do pred kratkim bilo mučno tukaj govoriti o strpnosti; s prihodom Bastianija, neobremenjenega Furlana, pa se je stanje bistveno spremenilo do take mere, da je ob koncu sv. maše bil obdarjen s podobico sv. Mavra tudi domačin Slovenec.

— NK

SLOVESNO POIMENOVANJE NA PRAZNIK SV. CECILIJE

NA OPČINAH ODSLEJ MALIČEVA SOBA

Pevska soba v openskem župnišču nosi od minulega petka ime po Stanetu Maliču (1904 - 1984), skladatelju, organistu in zborovodji, ki je živel in deloval na Opčinah. Z manjšo slovesnostjo so jo poimenovali ravno na god svete Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe in petja.

Večer se je začel s slovesno peto mašo, ki sta jo darovala openski župnik Franc Pohajač in vikar Mirko Rakovnik. Cerkevni pevski zbor Sv. Jernej je zapel več Maličevih pesmi, na orgle je spremljal Vinko Škerlavaj. Po maši se je praznik nadaljeval v župnišču. Pevsko sobo, kjer je tudi Stane Malič celih osemnajst let učil domači cerkveni pevski zbor, otroke pa poučeval razne inštrumente v sklopu slovenske glasbene šole, ki je delovala v okviru Finžgarjevega doma, so v zadnjih časih pevci sami preuredili in obnovili s prostovoljnim delom. Na steni odslej visi tudi Maličev portret, na vratih pa napis, da je soba poimenovana po openskem skladatelju.

FOTO KROMA

Med slovesnostjo je g. Franc Pohajač obudil spomin na Maliča in njegovo delo: v najbolj plodnem obdobju svojega življenja je za zbor napisal več skladb (nekaj njegovih rokopisov je bilo v petek razstavljenih v pevski sobi), eno latinsko mašo, po uvedbi bogoslu-

žja v narodne jezike pa je zložil šest slovenskih maš, med katerimi je bila prva posvečena svetemu Jerneju, zavetniku openske fare. Stane Malič pa je za zbor pisal tudi posvetne pesmi in priredil vrsto ljudskih. Harmonija njegovih pesmi je bila vedno prilagojena sporo-

čilu in sposobnostim pevcev. Slovesnost ob poimenovanju pevske sobe, ki so se je udeležili tudi skladateljevi najožji sorodniki, se je zaključila z blagoslovom in Maličovo pesmijo *Zimski večer*, ki jo je zapel domači cerkveni pevski zbor.

— BS

OBVESTILA

TAIZEJSKA MOLITEV v sklopu priprave na adventni čas in na evropsko mladinsko srečanje v Parizu bo v soboto, 30. novembra, ob 17.45 v kapeli šolskih sester pri Sv. Ivanu (ulica delle Doccie 46). Kdor bi želel sodelovati s petjem in igranjem inštrumentov, naj pride ob 17.30. Vabljeni vsi mladi!

RADIJSKI ODER obvešča, da se bo v nedeljo, 1. decembra, ob 17. uri v Marijinem domu pri Sv. Ivanu, ulica Brandesia 27, spet zavrtel Gledališki vrtljak. Na sporedu bo *Snežna kraljica* v izvedbi Lutkovnega gledališča Maribor.

MLADI V odkrivanju skupnih poti (ul. Donizetti 3) vabijo v nedeljo, 1. decembra, ob 20. uri na občni zbor. Sledilo bo družabno srečanje.

DRUŠTVO SLOVENSKIH izobražencev vabi v ponedeljek, 2. decembra, na srečanje z generalnim vikarjem koprške škofije Renatom Podberšičem, ki bo govoril o 40-letnici Drugega Vatikanskega koncila. Večer bo v Peterlinovi dvorani, ulica Donizetti 3, z začetkom ob 20.30.

ODBORNIKI SLOVENSKE Vincencijeve konference bodo v uradu v 4. nadstropju v ul. Donizetti 3 vsak prvi ponedeljek v mesecu od 15. do 17. ure na razpolago tistim, ki so pripravljeni pomagati pri njenem udejstvovanju, kot tistim, ki iščejo pomoči. Prihodnjič bomo v uradu v ponedeljek, 2. decembra 2002.

V PRIPRAVO na božični koncert ob 40-letnici Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki ga bo vodil prof. Janko Ban, vabimo pevce, da se udeležijo pevske vaje, ki bodo v Finžgarjevem domu na Opčinah ob ponedeljkih po tem urniku: basi - 2. decembra ob 20.30. Naslednje vaje bodo določene naknadno.

FINŽGARJEV DOM in OPZ Vesela pomlad vabita na miklavževanje, ki bo v četr-

tek, 5. decembra, ob 17. uri v Finžgarjevem domu na Opčinah. Dobrega svetnika bodo otroci pričakali v družbi OPZ Vesela pomlad in mladih igralcev gledališke skupine Tamara Petaros. Na sporedu bo prizorček Lučke Peterlin *Angelski telefon*.

SDD JAKA Štoka-Mladinska skupina v sodelovanju z Rajonskim svetom za Zahodni Kras vabi na premiero igre Jeana Tardieua *Zaljubljenca v podzemeljski železnici* (režija Gregor Geč), ki bo v nedeljo, 8. decembra, ob 18. uri v Kulturnem domu na Proseku.

SLOVENSKO DOBRODELNO društvo v Trstu razpisuje svojo šestnajsto študijsko podporo iz sklada "Mihael Flajban". Podpora bo znašala 1.500 evrov za prvi letnik in 1.250 evrov za vsako naslednje leto, v kolikor bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Podpora je namenjena visokošolcem, ki so se vpisali na univerzo v akademskem letu 2002/2003. Podrobnjša pojasnila in razpis dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ulica Mazzini 46, prvo nadstropje, tel. 040 631203, ob četrtkih od 16. do 18. ure. Rok zapade 20. decembra 2002.

DAROVİ

ZA SKLAD msgr. Jakoba Ukmarja: ob podelitvi Kocjančičeve nagrade č.g. Dušanu Jakominu se z njim veselita Mirella in Peter Merku', ki prispevata 50 € v Sklad msgr. Jakoba Ukmarja.

ZA CERKEV v Bazovici: ob obletnici pokojne mame Marije Župančič in ostalih pokojnih darujeta Edi in Eda Kalc 50 €; Elvira 45 €.

ZA GIMNAZIJU v Vipavi: v blag spomin na sestro Ljubko daruje Hilda 100 €; namesto cvetja na grob gospe Pavle Valič vd. Kravos daruje Hilda 20 €.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

OTVORITVENA PREDSTAVA SEZONE 002-003

PRINCESA NA ZRNU GRAHA

ROCK OPERA

Avtorski projekt **DAMIRJA ZLATARJA FREYA** po motivih pravljice Hansa Christiana Andersena
PRAVLJICA ZA VSE ČASE

PREMIERA: petek, 29. novembra, ob 20.30 - Red A
PONOVITVE: sobota, 30. novembra, ob 20.30 - Red B
nedelja, 1. decembra, ob 16. uri - Red C
torek, 3. decembra, ob 20.30 - Red F
sreda, 4. decembra, ob 20.30 - Red D
sobota, 7. decembra, ob 20.30 - Red T

V petek, 29., soboto, 30. novembra, v nedeljo, 1., in soboto, 7. decembra, bo odprto parkirišče na trgu Perugino.

Za vse informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800 214302 ali 040 362542.

Kinemax ponuja brezplačni ogled treh slovenskih filmov in popuste pri filmskih predstavah v tržiški kinodvorani.

S 1. STRANI

ŽIVA

Cerkev sv. Janeza Krstnika je bila ob priložnosti nabito polna, prisoten je bil tudi župan Vittorio Brancati, ki je odgovornim v župniji izrazil željo, da bi obnovljeno središče bilo pravi kraj humanistično-krščanske vzgoje. V krojih je svojo pripadnost centru potrdila skupina mestnih skavtov iz Slovenske zamejske skavtske organizacije, liturgijo pa je opešal župnijski zbor. Nekaj krepkih besed je izrekel tudi nadškof, ki je pred koncem obreda pozval slovenske vernike, naj ohranjajo tudi lastno duhovno identiteto, ne samo kulturno in politično. "Živite v Gorici in zato je mesto lepše, kot bi bilo sicer."

Nadvse prirčno je bilo slavje v nedeljo, na praznik Kristusa Kralja vesoljstva, obletnico ustanovitve duhovnije. Slovesno peto mašo je tokrat vodil sedanji škofijski delegat (za vse vernike "župnik") msgr. Cvetko Žbogar ob somaševanju slovenskega jezuitskega provinciala p. Janeza Poljanška, p. Mirka Pelicon, bivšega kaplana Karla Bolčina in že "stalnega gosta" Petra Žaklja ter dveh salezijanskih patrov Giulianija in Janga. Ob pridni ministrantski skupini, ki je znala dati liturgičnim gestam poseben pomen (sploh je tradicija ministrantske skupine cerkve sv. Ivana bogata in znana) in petju župnijskega zbora so se verniki, zbrani v zares velikem številu, zahvalili Bogu za teh 30 let, za duhovno rast, ki jim je omogočena, in za dobrine (duhovne in materialne), ki so jim bile v tem letu naklonjene, saj je bil praznik združen s praznovanjem zahvalne nedelje. Ob koncu se je msgr. Žbogar z veliko duhovno občutljivostjo zahvalil vsem, ki so obogatili tridnevno, ter tistim, ki so skozi čas omogočili duhovno rast središča, in sicer ustanovitelju nadškofu msgr. Cocolinu, prvemu škofijskemu delegatu msgr. Močniku,

ku, za somaševanje provincialu DJ Poljanšku, ki je rad prišel v Gorico, p. Žaklju za duhovno obnovo in za prisotnost dvema salezijanskima patro-ma, ter kaplanom Marjanu Markezicu, Karlu Bolčini, ki je bil v pomoč pri gradnji župnijskega občestva, in sedanjemu kaplanu p. Mirku Peliconu, ki skrbi za mladino. Po zahvalni pesmi so se prisotni pomaknili k župnijskemu domu, kjer je bilo poimenovanje pro-

storov po dragem msgr. Francu Močniku. Tako se bodo odselej župnijski prostori imenovali Dom Franc Močnik. V veliki dvorani so odprli tudi fotografsko razstavo prof. Slavka Bratine z naslovom *Pričevanja slovenske vernosti*.

Seveda ni manjkalo niti prijetno druženje ob domači kapljici in kuhinjskih dobrotah, ki so jih pripravili člani župnijskega občestva. Praznovanje se je nadaljevalo v zgodnje popoldanske ure.

Ob koncu gre omeniti pomembnost centra, ki naj bi združeval vse slovenske kristjane v mestu. Pomagal naj bi graditi skupnost v odprtosti do univerzalne Cerkve. To je cilj za nadaljnje delovanje, za katerega upamo, da bo slovensko dušnopastirsko središče znalo biti v koraku s časom in v sozvočju z vesoljnim krščanskim poslanstvom. Trideset let ni posebno dolga doba. Vendar naj bo ta obletnica praznovanje po doseženih temeljnih ciljih. Sedaj se apostolat lahko prične.

GORIŠKI ŽUPAN IN FAŠISTI

PONESREČENA GESTA

Pred dobrim tednom smo slovenski občani, gledalci in poslušalci Cecilijanke z navdušenim aplavzom sprejeli goriškega župana Vittoria Brancatija v Kulturnem centru Lojze Bratuž. In to še posebno po njegovih zelo vzpodbudnih in prijateljskih besedah, ki jih je izrekel. Po dobrem tednu pa moramo na žalost beležiti županovo nerazumljivo in vsekakor negativno gesto. Negativno ne le za Slovence v Gorici, ampak za vse resnične demokrate. Župan se je namreč zadnje nedeljo udeležil slavnosti ob kostnici skrajno desničarskih bojnikov bataljona Mussolini iz dobe Salajske republike, ki so morili in uničevali slovensko prebivalstvo od Tolminske do Gorice. Mrtvi so mrtvi, njih politično zlorabljanje pa je danes vsekakor absolutno nedopustno!

Goriški župani - in to pre-pričani in zavedni Italijani - niso do nastopa desničarske uprave sredi devetdesetih let nikdar prisostvovali proslavljanju zločestne črne republike iz zadnjega vojnega obdobja. Šele takrat je občina (pa še navadno brez župana) sprejemala na občini bojne povratnike te proslule črne republike..!

Ali naj torej danes župan, ki je izraz demokratične družbe, protifašističnega boja in sodelovanja med tu živčima naroda s svojo prisotnostjo priznava tiste zločinske sile kot izraz našega občestva? Kako je to sploh mogoče? Ali morda v Nemčiji uradne oblasti od kanclerja dol hodijo na proslave esesovcev in gestapovcev? Mislimo, da ne.

Želeli bi si, da bi v Gorici vse to ne bilo res!

AB

POGOVOR / MILOŠ ČOTAR

GRADIMO SKUPEN PROSTOR!

DANIJELO DEVETAK

Letos si bil izvoljen v rajonski svet. Kaj nam lahko poveš o svojem dosedanjem političnem udejstvovanju?

Članstvo v rajonskem svetu mestne četrti Sveta Gora-Placuta je zame prva "aktivna" vloga v politiki, čeprav sem bil že kandidat za občinski svet na volitvah leta 1998. Že dobro desetletje dejavno sodelujem pri raznih kulturnih društvih; politiko sem torej spremljal "od zunaj", ker si nisem hotel nalagati dodatnih bremen, pa tudi privlačevala me ni posebno. Z leti pa mi je pojem politike začenjal postajati zanimivejši, tako da sem pravzaprav brez večjih pomislekov sprejel kandidaturu v rajonski svet. Tako sem doživeto in z večjo pozornostjo spremljal dolgo volilno kampanjo, ki je označevala te volitve. Bil sem resnično presenečen nad svojo izvolitvijo in sploh nad številom zaupanih mi preferenc.

Kakšna so ravnanja v rajonskem svetu? Kdo je predsednik?

Na začetku je vse kazalo, da bosta ravnanja določala svetovalec iz vrst bivšega župana Scarana, saj smo si bili drugače leva sredina in desna sredina izenačeni. V resnici je to držalo samo deloma, ker je izvolitvi predsednika desne sredine Verze-gnassija botrovalo tudi začetno nesoglasje v vrstah Marjetice: žal znotraj te še (pre-)mlade koalicije ni prišlo do domene za nastop enotnega predsedniškega kandidata. Tako je bila, kot se je pozneje izkazalo, zamujena priložnost, da bi imeli predsednika leve sredine, saj tudi nasproti tabor ni bil povsem enoten.

Po petih mesecih dela in medsebojnega spoznavanja

Nadaljujemo naše "popotovanje" po rajonskih svetih, da bi spoznali stvarnost, v katerih delujejo naši izvoljeni predstavniki. Tokrat smo se pogovorili z Milošem Čotarjem, članom konzulte Sveta Gora-Placuta.

so se sedaj stvari precej spremenile. Svetovalca stranke A. Scarana sta se približala idejam in načelom Marjetice. Tudi z nekaterimi člani pola sva-boščin kaže, da bo sodelovanje ne samo možno, ampak tudi plodno.

Kako poteka delo v svetu? Ste si že zadali kakšne programske smernice za letošnje leto?

Za skoraj vse člane sveta je izkušnja svetovalca povsem nova. Prvi meseci so torej potekali tako, da smo se malo spoznali ter začenjali sprejemati svoje naloge in pristojnosti. Nova izkušnja in "politično otroštvo" sveta žal po mojem mnenju samo deloma opravičujeta zavlačevanje in birokratsko neoperativnost. Svetovalci desne sredine vodijo pač politiko, ki jo vsi predobro poznamo iz bivše občinske uprave. Tako se nam ostalim svetovalcem od seje do seje utrjuje mnenje, da so programske smernice sveta v resnici smernice predsednika in še kake njegove desne roke. To seveda ne pripomore k dobremu vzdušju, ki je v takih organih že itak redkost in ostane le pobožna želja, nedvomno pa škodi operativnosti. Zadnje seje so sicer označevale živahne razprave, v katerih smo nekateri svetovalci različnih strank skušali predsedniku dopovedati, da pač ne more načrtovati in odločati sam. Takih posegov bo seveda vedno več, toda to bo gotovo jemalo čas plodnemu in koristnejšemu delu. Zaenkrat smo pri tem, da so predlogi desne sredine postavljeni na papir, tisti leve sredine pa ostajajo v zraku.

Znano je, da sodelujete s solkansko krajevno skupnostjo. Kaj lahko poveš o tem?

S solkansko skupnostjo je navezal konkretne stike že prejšnji odbor, ki je tudi potrdil odnose z listino pobrateljstva. Tudi v sedanjem svetu nosimo odgovornost za stike s sosedi člani Slovenske skupnosti. To je tudi praktično ena redkih funkcij, ki je bila dodeljena levi sredini.

S člani solkanske krajevne skupnosti smo se že srečali na večerji, ki smo ga priredili na našo pobudo. Solkanski svet je sicer končal svoj štiriletni mandat, tako da smo se jim hoteli ob tej priložnosti predstaviti in se obenem tudi zahvaliti za vse do sedaj opravljeno delo.

Poleg že ustaljenih skupnih pobud, ki pridejo do izraza ob praznikih ali pri organizaciji pohoda "treh mostov", bomo seveda skušali skupno delo še okrepiti. Upamo, da bomo območji severnega dela Gorice in Solkana, ki se od nekdaj fizično stikata, končno zaživel kot enoten življenjski prostor.

SSK IN SLOVENSKA LEVICA

Na sedežu SSK v Gorici sta se 21. t.m. sestali delegaciji SSK (Mirko Špacapan, Ivan Černic, David Grinovero, Walter Bandedelli) in Konferenca slovenske levice v Oljki (Mario Lavrenčič, Livio Semolič, Marko Marinič in Igor Petejan). Prisotni so ocenili kot izredno pozitivno vključitev celotnega goriškega mesta v ozemlje, kjer bo v veljavi zaščitni zakon. Poudarjeno je bilo zlasti dejstvo, da so slovenske politične komponente enotno stale na položaju, da se ne izgubi zgodovinska priložnost uveljavitve naše prisotnosti v celem mestu in ne samo v določenih predelih. Do izraza je torej prišla večinska volja slovenske narodnostne skupnosti, ki zagovarja stranke v levi sredini, ob dejstvu, da je takih, ki nasledajo vabam gibanj na desni strani, danes v naši manjšini občutno manj.

Zdaj je naloga Slovencev v Gorici, da naprej delajo v dobrobit sožitja, integracije med jezikovnimi skupnostmi in iskanja sodelovanja z vsemi tistimi silami, začeni s cerkvenimi oblastmi, ki so odločilno prispevale k temu, da je Brancati odločno zagovarjal slovensko prisotnost v mestu. SSK je predlagala, da bi tudi krovní organizaciji izdali besedilo, v katerem pozdravljata hvalevredni korak občinske uprave.

Delegaciji sta se strinjali, da so potrebni skupni koraki, ob upoštevanju, da vsakdo najbolje ve v svojem krogu, kako najbolje prispevati k uveljavitvi naših ljudi in njihovih interesov.

Prihodnja čer na poti sodelovanja bo prav gotovo pripravila na spomladanske deželne volitve, kjer bodo morali manjšinski politični forumi najti kar se da skupni jezik za uveljavitev slovenskih kandidatov.

PREJELI SMO

OB FAŠISTIČNIH PROSLAVAH

Aleš Waltritsch, načelnik svetovalske skupine Demokratske levice za evropsko Gorico, nam je poslal dopis, ki ga objavljamo:

"Uvodoma predpostavljam, da spoštujem vse mrtve, kate-rekoli narodnosti in pripadnosti, ki so padli v spopadih na naši zemlji. Menim pa, da javne uprave ne smejo, predvsem zaradi svoje narodne ali politične pripadnosti, uradno počastiti spomini tistih, ki so padli kot služabniki nacističnega okupatorja. To so italijanski vo-jaki Salajske republike, slovenski domobranci, srbski četniki in ruski kozaki.

Bili so namreč podrejeni ukazom nacističnega Tretjega Reicha, ki si je prisvojil "Jadransko primorje" oz. Adriatske Küstenland. Čeprav so nekateri med njimi lahko bili prepričani v svoje ideale, so dejansko delovali pod izključnimi ukazi nemškega poveljstva, ki je v naših krajih povzročilo toliko zatiranja in toliko trpljenja.

Borili so se proti zavezniškim silam, ki so s svojo zmago nad nacizmom in fašizmom omogočile obnovo demokracije v Italiji, katere Ustava je odraz svobode in demokracije.

Te padle naj torej počastijo njihovi sorodniki in soborci, ne da bi bile pri tem vpletene naše demokratične institucije."

MARIJA PELICON, PRIČA SVOJEGA ČASA

V SPOMIN NA VELIKO SOVODENJKO (1)

REMO DEVETAK

Pogovor s pred nekaj tedni umrlo gospo Marijo Pelicon je potekal na njenem domu 29. junija 1995. Prisotna je bila tudi njena prijateljica, ki jo je ga. Marija nazivala "moja desna roka", zapis pa je nastal nekaj tednov kasneje. Naj ji bo ta zapis v čast!

V Sovodnjah ob Soči je bilo delovanje župnika vsestransko povezano z bogatim kulturnoizobraževalnim delom in poenoteno z naporom za ohranjanje verske in narodne zavesti. Zato sem, poleg tega, kar je že bilo zapisanega, čutil potrebo po dodatni raziskavi, ki naj bi temeljila na ljudskem izročilu iz ust oseb, ki so neposredno delovale na področju kulture in petja ter so neposredno sodelovale tudi na verskem področju. Od teh lju-

di se vedno izve za dogodke izpred 50 let, ki še niso zapisani v vaško zgodovino. Pogovor z gospo Marijo je bil izredno zanimiv. Škoda bi bilo, če podobni dogodki z narodno-verskega področja ne bi bili zapisani in posredovani celi naši narodni skupnosti.

Ga. Marija Pelicon je vedno bila samozavestna in odločna oseba. Te njene značilne vrline je odkril takratni dušni pastir, vikar Angel Čargo, ki je v Sovodnjah deloval od l. 1912 do 1930. Opazil je, da ima Marija lep glas in veliko veselje do petja. Zato jo je spodbujal k učenju harmonija in jo sam naučil osnovnih veččin petja, v katerem se je tudi sama izpopolnjevala. Njena velika ljubezen do petja in kulture jo je skozi desetletja spodbujala tako, da je v Sovodnjah pripravila marsikatero kulturno prireditev. Pri

teh priložnostih je na odru sodelovala kot pevovodkinja in tudi režiserka ter šepetalka. Desetletja je vodila cerkvene in prosvetne vaše zbore.

Med pogovorom je dejala. "Delala sem iz ljubezni do našega naroda. Bog mi je dal moč, da sem lahko delala z lahkoto; nobena težava me ni odvrnila od zadanega si cilja. Hvala Bogu za vse to!"

Pogovor sva začela s skladateljcem Vinkom Vodopivcem. Stiki gospe Marije s skladateljem so bili odlični. K njemu so hodili, kot da bi bili pri njem doma. V Kromberku, kjer je Vodopivec bival, je bil na obisku tudi cel sovodnjski pevski zbor. Ga. Marija mi je pokazala tudi sliko ženskega zbora, ki ga je takrat vodila. Sestavljalo ga je 27 pevki; med temi je bilo kar 9 parov sester. Zbor ni imel uradnega imena. Za šalo pa se ga je oprijel vzdevek: "zbor sestra". Zbor so ustanovili septembra 1943, takoj po razpadu Italije. Osnovan je bil kot narodni, laični zbor. V njem pa so bile tudi cerkvene pevke.

DALJE

2. OTROŠKA URICA

MIČNA REPA
VELIKANKA

Oblačen novembrski obraz se je v ponedeljek, 25. t. m., razjasnil ob razigranem živčavu okrog štirideset malčkov, večinoma predšolskih otrok, ki so s starši ali nonoti prihiteli v Mladinsko sobo Feiglove knjižnice na drugo letošnjo Otroško urico. Pravljično zgodbo o ogromni repi, ki je zrasla na babičinem in dedkovem vrtu in se ni hotela izpuliti iz zemlje, je zaradi dolgoletne izkušnje kot pravljica sprosteno pripovedovala učiteljica Bar-

bara Rustja, prva izoblikovalka pravljičnih popoldnevov. Otroci so z njo vneto sodelovali s ponazoritvijo padanja dežja, puljenja repe, vdihavanja svežega zraka... in veselo dokončali sivo miško - lutko, ki jim jo je izročila Barbara v spomin na prijazno srečanje s pravljicnim svetom in seveda lepo slovensko besedo.

Otroške urice se bodo spet oglasile po božičnih in novoletnih praznikih, v ponedeljek, 27. januarja 2003, ko bodo dijaki 5. razreda Pedagoškega liceja S. Gregorčič iz Gorice razkrili vsebino pravljice z naslovom *Hej, to je moj popek*.

IK

BRALNI PROJEKT KO PRAVLJICE OŽIVIJO

SLADKI PRAVLJIČNI SOK
SE PRETAKA PO VRTCIH

V lanskem šolskem letu se je prvič uresničil bralni načrt z naslovom *Ko pravljice oživijo*. Na mesečnih pravljičnih srečanjih je združeval v šolskih prostorih prvošolčke in otroke, obiskovalce zadnjega letnika vrtcev. Njegov namen je bil spodbujati male šolske popotnike k branju, jih na prijeten način uvajati v besedno umetnost in jim omogočiti boljše spoznavanje in bogatenje jezika ter jih navajati k pravilnosti izražanja. Predlagateljica in izvajalka posrečenega bralnega ciklusa je bila požrtvovalna, vedno svežih idej polna, učiteljica Majda Zavadlav, ki je, kot je vsem znano, tudi izvrstna ljubiteljska igralka. Zaradi lepega uspeha in velikega zadovoljstva med otroki in še posebno starši, se bralna ponudba vrača tudi letos, z rahlo inačico. Letos namreč vključuje vse otroke, ki obiskujejo vrtec, tudi najmlajše. Nosilka projekta je še vedno ona: simpatična Majda. Z njo sodelujejo vzgojiteljice Mirjam Paulin, Katja Sobani, Anita Kerpan, Vesna Cargnel, Lucija Maraž, Marija Terčič, Vanda Ocrogljic in Aleksandra Maraž. Projekt zaobjema vrte iz Štandreža, Gorice (Max Fabiani in ul. Brolo), iz Pevme, Števerjana in Krmina. Njegovi smotri in nameni so isti kot lani. V šolskem letu, od novembra do junija, bo Majda izoblikovala animirano pripoved šestih pravljič. Izbrane so bile Muca Copatarica, Medvedek Vile Dudosedke, Ah, ti zobki, O račkah, Zelo lačna gosena in Kuhar Feliks. Naloga otrok se seveda ne izčrpa v poslušanju pravljice in aktivnem sodelovanju pri njej, ampak se nadaljuje v celem šolskem letu. Bralni načrt je namreč tesno povezan z drugimi šolskimi dejavnostmi, kot so likovna in glasbeno-gibal-

na vzgoja, izdelovanje lutk in drugih predmetov. Pravljični teksti bodo dobra jezikovna vaja za odkrivanje novih izrazov in s tem plemenitenje otrokovega besednega zaklada. Pravljična bo tudi podlaga in smerokaz za "dramski" prikaz njene vsebine. Poleg tega se bralna pobuda navezuje na predšolsko bralno značko, pri kateri imajo knjige tako moč, da združujejo otroke in starše, saj se morajo tudi slednji potruditi in razvijati domače branje v družinskem krogu, ki je idealna čitalnica za malčke. Učiteljica Majda bo preverjala te domače "naloge" in z otroki pripravila skrinjico novih besed. Prejšnji teden je, oblečena v deklico Majdico in nato v muco, obredila nekatere izmed zgoraj omenjenih vrtcev in se pomudila pri malčkih, ki so vneto spremljali njeno pripovedovanje. Tako lepo, konstruktivno vzdušje je bilo tudi v štandreškem vrtcu, v katerem nad trideset otrok obiskuje slovenski oddelek. Razvrščeni okoli Majde so presenetljivo mirno poslušali pravljico in tudi krasno sodelovali pri mijavanju, pretegovanju in seveda iskanju izgubljenih copatk. Ob srečnem koncu so se zarajali s papirnatimi copatkami okoli vratu. Vsak je prejel prikupno papirnato Muco Copatarico in jo pobarval po svojem okusu. Majda je vse skozi obdržala njihovo pozornost in koncentriranost v svoji oblasti, tako da so se "čudežno" še sami znašli v pravljici in seveda vsi obljubili, da bodo zelo redni. Z njimi se je šla tudi igrice o izgubljenih copatah: večji otroci so morali poiskati ustrezajoči par. Brezhibno so se izkazali tudi pri doumevanju prostorskih pojmov (noter, notri, zunaj, ven, itd.), tako da jih je bila "muca" prav vesela.

IK

OBVESTILA

V KULTURNEM centru Lojze Bratuž je na ogled razstava Franka Žerjale *Podobe kresne noči*. Odprta je do 20. decembra po tem urniku: od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure ter ob prireditvah.

SKRD JADRO vabi na miklavževanje, ki bo v sredo, 4. decembra, ob 18. uri v župnijski dvorani sv. Nikolaja v Trzinu. Nastopila bo otroška skupina KD Sedej iz Števerjana z igrice *Miklavž* za vse čase Franca Juvana. Sodelujejo tudi otroci iz vrtca in šole iz Romjana.

KDDANICA in MLPZ Vrh sv. Mihaela vabita na miklavževanje v KC Danica Vrh v sredo, 4. decembra, ob 19.45.

KULTURNO DRUŠTVO Sovodnje in Zveza slovenskih kulturnih društev vabita na proslavo 20-letnice delovanja vokalne skupine Sovodenjska dekle, ki bo v soboto, 7. decembra, ob 20.30, v Kulturnem domu v Sovodnjah.

DRUGI KONCERT *Starosta mali Princ* bo v gledališču v Kopru 8. decembra. Ob tej priložnosti prirejata KRUT in Društvo slovenskih upokojencev za Goriško celodnevni avtobusni izlet po Slovenski Istri. Vpisovanje na sedežu KRUTA-a v Gorici, Korzo Verdi 51 int., telefon 0481 531644.

ACM-GORICA vabi k maši za cerkveno edinstvo v ponedeljek, 2. decembra, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

SPOMLADANSKO POTOVANJE z Novim glasom. Zaradi povpraševanja po našem spomladanskem potovanju obveščamo, da načrtujemo prihodnje leto potovanje v Provanso, v južno Francijo, od 22. do 30. aprila. Vpisovanje se začne januarja. Potovanje bo z avtobusom.

DAROV

ZANOVI glas: N.N. Ajdovščina 54,00 €.

V SPOMIN na pok. prof. Valentina Inzka daruje družina Kosič A. za Anin sklad 100,00, za Gorsetovo galerijo v Svečah 50,00 in za Karitas 100,00 €.

ZADRUŠTVO Trzin: Zora Devetak 40,00 €.

ČESTITKE

Solange, čestitamo ti za tvoj drugi doktorat. Ponosno smo nate. Myriam, Vida, Marija in Nadja.

SOŽALJE

KD Sabotin izreka iskreno sožalje Božidarju Tabaju in družini ob izgubi drage mame Marije.

Zaradi pomanjkanja prostora bomo nekatere članke objavili prihodnjič.

11

ČETRTEK,
28. NOVEMBR
2002

SV. MIKLAVŽ

bo obiskal Kulturni center Lojze Bratuž
v četrtek, 5. decembra 2002, ob 16.30

Vabljeni vsi njegovi prijatelji!

Pošto sprejema na sedežu KC Lojze Bratuž, tel. 0481 531445

SLOVENSKI CENTER
ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL GORICA

ZDRUŽENJE
CERKVENIH PEVSKIH
ZBOROV GORICA

Srečanja z glasbo 2002/2003

»TE DEUM LAUDAMUS«
NABOŽNA GLASBA J. HAYDNA

O Jesu, te invocamus
Salve Regina
Te Deum für die Kaiserin
Missa in tempore belli

Rosana Jarm, sopran
Mirjam Kalin, alt
Marjan Trček, tenor
Jože Vidic, bas

Slovenski komorni zbor
Slovenski komorni orkester
Mirko Cuderman, dirigent

Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 30. novembra 2002, ob 20.30

pokrovitelj
GORIŠKA OBČINA IN GORIŠKA POKRAJINA

ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI FORUM ZA KULTURO
ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI CENTER »EZIO ALETTI«
- PAPEŠKI VZHODNI INŠTITUT

Mednarodni posvet

»V DNEVIH ŠUMI OCEAN«

POEZIJA, TEOLOGIJA IN RELIGIOZNO IZKUSTVO
ob 25. obletnici smrti in 90. obletnici rojstva Vladimirja Truhlarja

Petek, 6. decembra

16.00: Damjan Hlede in Marko Ivan Rupnik – otvoritev
16.15: msgr. Dino De Antoni, goriški nadškof – uvodni pozdrav
Pozdravi gostov in predstavnikov oblasti
16.30: Miran Špelič - Pojem religioznega izkustva v teološki tradiciji
17.30: Milan Žust - Apofatični elementi in religiozno izkustvo pri Vladimirju Truhlarju
18.15: France Kežar - Sozvočja med biografijo in poetično-teološkim razvojem Vladimirja Truhlarja

Sobota, 7. decembra

9.00: Sebastian Brock - Poezija kot prednostni jezik teologije
10.00: Lojze Bratina - Truhlar, teolog poezije
11.15: Michelina Tenace - Truhlar učenjak duhovnosti
12.00: Oskar Simičič - Srečanja s profesorjem Truhlarjem.
Vtisi nekdanjega učenca
...
15.30: Ivan Golub - Poezija kot kraj srečanja
16.30: Luigi Michieletto - Specifični elementi Truhlarjevega pesniškega jezika
17.15: Predstavitev italijanskega prevoda Truhlarjevih poezij (Založba Lipa, Rim)
18.00: Marko Ivan Rupnik - Barve v Truhlarjevi poeziji
19.00: Denis Poniž - Truhlar in slovenska književnost

Gorica, dvorana Pokrajinskega sveta, Korzo Italia št. 55

ZDRUŽENJE
CERKVENIH
PEVSKIH
ZBOROV
GORICA

REVIIJA
OTROŠKIH IN
MLADINSKIH
ZBOROV

GORICA,
8. DECEMBRA
2002,
OB 16. URI

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ IN
ŽUPNIJA SV. ANDREJA APOSTOLA

vabita na predstavitev publikacije
dr. Damjana Paulina

ŠTANDREŠKI DUHOVNIKI
ANDREJ MARUŠIČ, JOSIP KOŠOVEL, JOŽEF ŽORŽ
GOJITELJI NAŠIH KORENIN

Petek, 29. novembra 2002, ob 20. uri,
župnijski dom Anton Gregorčič v Štandrežu

Knjigo bo predstavila prof. Lučana Budal
Sodeluje MePZ Štandrež

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SLOVENSKI CENTER
ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL GORICA

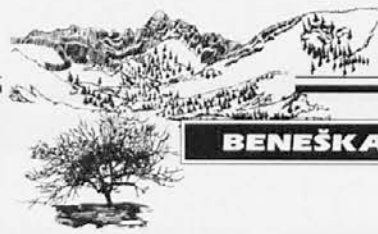
pokrovitelj
GORIŠKA OBČINA IN
GORIŠKA POKRAJINA

Srečanja z glasbo 2002/2003

Viktor Kulešov, violina
Andrea Rucli, klavir

G. Tartini, D. Šostakovič, V. Arzumanov,
N. Paganini, F. Kreisler

Dvorana Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu
Petek, 6. decembra 2002, ob 20.30

PREDSTAVITEV KNJIGE TUDI V GORICI

"BOJ ZA SLOVENSTVO KANALSKE DOLINE"

FOTO BUMBACA

V ponedeljek, 25. t.m., je bila v znani goriški gostilni Vida Primožiča predstavitev knjige našega kolege dr. Erika Dolharja.

Knjiga, ki je že četrto delo najmlajšega izmed znanih moških v rodbini Dolhar, nosi zgovoren naslov *Boj za slovenstvo Kanalske doline* in podnaslov *Od TIGR-a do volitev leta 1946*. Na lepo obiskanem kulturnem večeru v prijetnih prostorih dvorane Primožičeve gostilne so o knjigi, ki je izšla pri Krožku za družbeno vprašanja Virgil Šček v Trstu kot "beli priročnik", predvsem pa o boju Slovencev za ohranitev

svoje samobitnosti v Kanalski dolini in o znanem dr. Alojziju Dolharju spregovorili urednik zbirke pri krožku Šček Ivo Jevnikar, zgodovinarica Nataša Nemec, urednik našega tednika Jurij Paljk ter seveda avtor sam, ki je prisotnim prikazal odločitev za knjigo in seveda tudi arhiv svojega starega očeta, iz katerega je črpal gradivo za knjigo.

Plodna debata po predstavitvi je bila samo dokaz več, da je na Goriškem med slovenskim prebivalstvom zanimanje za Kanalsko dolino in Slovence v njej še danes živo.

V BIVŠIH PROSTORIH GORSKE SKUPNOSTI

ČEDAJSKA BANKA JE OBNOVILA SVOJ SEDEŽ V ŠPETRU

Čedajska banka je močno zakoreninjena tudi v Nediških dolinah, kjer je s družnicama v Špetru (na sliki) in Šlenartu prispevala k podpori tega gorskega področja, ki že dolgo let trpi zaradi svoje oddaljenosti in iz katere skuša postopoma najti primerne izhode s skupno pomočjo javnih ustanov.

V ta sklop sodi tudi poseg Čedajske banke, ki je obnovila svoj sedež v Špetru in ga preselila v občinske prostore v ulici Alpe Adria št. 56/a, kjer prej je imela svoj sedež Gorska Skupnost. Nova ureditev prostorov zagotavlja boljše funkcionalnost in udobnost bančnega okenca tako za stranke kot za operaterje. Podružnica, ki jo vodi g. Giovanni Cappanera, želi tako utrditi svojo referenčno

vlogo za varčevalce in operaterje, ki bivajo in delujejo na tem teritoriju, ter dodatno razširiti čezmejno sodelovanje predvsem s kobariskim in tolminkim področjem.

V petek, 22. novembra, ob 18. uri je bila uradna otvoritev prenovljene podružnice ob navzočnosti vodstva banke in krajevnih upraviteljev. Slovesnosti so se udeležili tudi operaterji in upravitelji iz Slovenije, kar dokazuje dobre odnose, ki so se ustalili na tem obmejnem področju.

KNJIGA NEKDANJEGA KONZULA RS V CELOVCU

PREKO KARAVANK

Nekdanji slovenski generalni konzul v Celovcu Jožef Jeraj je sredi novembra v Ljubljani predstavil svoj dnevnik z naslovom *Preko Karavank*, ki ga je pisal med opravljanjem diplomatske službe v sosednji Avstriji med letoma 1992 in 2000.

Kot je po poročanju STA v predgovoru knjige zapisal Jeraj, je dnevnik pisal v želji, da bi sam dodal doprinos k boljšemu sodelovanju med Slovenijo in Avstrijo oziroma njunimi državljani. Z osamosvojitvijo se je po besedah avtorja knjige namreč bistveno spremenil slovenski odnos do sosednjih držav in narodov.

Potem ko je Avstrija podprla osamosvojitve Slovenije, smo Slovenci pričakovali hitro razreševanje problemov oziroma uravnovešanje medsebojnih interesov. Vendar pa je družbena klima, ki izhaja bolj iz zgodovinskih izkušenj kot pa interesov za prihodnost, pomembno vplivala na razvoj dogodkov, piše nekdanji konzul. Slovenska manjšina na Koroškem in Štajerskem, katere moč od plebiscita leta 1920 nenehno upada,

pričakuje izboljšanje svojega položaja, ki bi bil primerljiv s položajem Južnih Tirolcev, je še zapisal avtor.

Opravljanje nalog slovenskega diplomatskega predstavnika v Avstriji je bilo za Jeraja polno izzivov, navdušenja in razočaranj. Kot v knjigi razkriva avtor, je pri urejanju meddržavnih in mednacionalnih odnosov naletel na vrsto tabujev, stereotipov, sprenevedanj in celo strahov ter stisk ljudi. Zato se je odločil za pisanje dnevnika, ki naj bi osvetlil kompleksnost in težavnost odnosov z Avstrijo, ovrednotil njihov pomen in opredelil vlogo slovenske manjšine v Avstriji. Njena borba za preživetje je lahko v marsičem vzor za krepitev narodne zavesti, je še prepričan avtor.

Prav gotovo bo knjiga nekdanjega generalnega konzula Jožeta Jeraja naletela na odmev tudi v naših krajih, saj se pripadniki slovenske manjšine nahajamo v precej podobnih razmerah kot naši bratje na avstrijskem Koroškem.

GLOSA JURIJ PALJK

O VRTIČKARJIH

Vrtičkar je po opisu Slovarja slovenskega knjižnega jezika, "kdo se ljubitelsko ukvarja z gojenjem vrtnine, okrasnih rastlin".

S tem izrazom v osrednji Sloveniji označujejo predvsem mestne ljudi, ki se ljubitelsko ukvarjajo s poljedelstvom in imajo v zakupu običajno tujo zemljo, pravzaprav majhen košček zemlje, na katerem si uredijo vrtiček. Na tem vrtičku potem v prostem času gojijo solato, zelenjavo in druge rastline, predvsem skušajo sami pridelati nekaj zemeljskih sadov, da bi tudi sami okusili lepoto kmetovalca in seveda tudi hvaležnost do zemlje. Gre za zelo razširjeno obliko gojenja rastlin in seveda tudi rož, ki človeku, ki ni kmet, omogoča pristen stik z zemljo in naravo ter mu tudi daje zadoščenje, da si lahko reče: "To solato sem pa pridelal jaz, ta fižol je zrasel na našem vrtičku!"

Tisti, ki sledite programom slovenske televizije, ste pred časom lahko gledali tudi televizijsko nadaljevanje z naslovom *Vrtičkarji*. Če ste po prvem odporu, ki ga je najbrž v vas zbudila nadaljevanje predvsem zato, ker je govorila o vam nepoznanem svetu, le nadaljevali z gledanjem, ste lahko sami ugotovili, da vrtičkar pomeni tudi čisto nekaj drugega.

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika boste zato med opisom privednika vrtičkarski našli tudi pojasnilo, da se ta beseda lahko rabi tudi opisno. Zapisano je pojasnilo in naveden primer: "vrtičkarski odnos do kulture: zelo ozek, omejen odnos".

Pa smo tam, kjer ni muh, ali pa muhe so, kakor vam drago, in prav zato lahko zares zapišemo, da je naš, slovenski je-

zik izjemno lep, ker se v njem in z njim da povedati vse in še več kot vse. Prav o teh vrtičkarjih smo hoteli povedati eno, o teh vrtičkarjih, ki vidijo le

svoj vrtiček in sosedovega ne poznajo in zato tudi ne cenijo.

Prave vrtičkarje, tiste, ki se ukvarjajo s solato, fižolom in paradižnikom ter vrtnicami in gerberami, imamo radi, ker imamo tudi sami še nek pristen in iskren odnos do zemlje, do narave in posredno tudi do tistih, ki jim ni žal prostega časa posvečati gojenju solate, radiča in krompirja. Ti ljudje so po naravi mili, običajno imajo tople odnose tudi do ljudi, v stiku z naravo pa skušajo nadomestiti vse tisto, kar so z odhodom v mesto za vedno izgubili. Včasih so tudi malce smešni v svojem prepričanju, da je solata z njihovega vrtička boljša od tiste, ki jo kupiš v trgovini s sadjem in zelenjavo, a tudi to jim odpustimo, ker vemo, da se je za vsak poljedelski pridelek potrebno potiti, da je potrebno trdo delati, da ti zraste dober fižol.

Vrtičkarjev pri nas ni dosti, vsaj tistih pravih ne, so pa zato med nami vrtičkarji, ki strašno lepo gojijo svoj vrtiček, a le do ograje, ker čez ponavadi ne vidijo. Gre za vse tiste, ki pojmujejo vsako delovanje tako, da se od zunaj zdi, kot da bi se ves svet vrtel okrog njihovega popka, kot radi včasih slikovito povemo o

tistih, ki jim je prostora med nami premalo in si ga zato iščejo v svojem vrtičku. Pri vsem tem ni zanemarljiv podatek, da je zares žalostno videti

sredi puščave izjemno lepo obdelan vrtič, a to naših vrtičkarjev ne moti, pa čeprav morajo do svojega sicer krasnega vrtička skozi puščavo in večkrat tudi po zanemarjeni poti.

Da ne bomo preveč abstraktno in metaforično sicer lepo zveneči, a prav zato tudi izjemno slabo razumljeni, bomo dejali, da imamo tudi v naših vrstah take ljudi, ki jih naša skupnost kaj malo zanima, se zato vanjo ne vključujejo in to tudi zato ne, ker imajo o sebi izjemno visoko mnenje. Nekako bi to lahko razložili s pravilom, ki se ga ti naši vrtičkarji držijo: "Mene ni zraven, ker je to zame premalo, sam sem sposoben več in sem raje sam, kot pa da bi sodeloval v množici drugih, ker me navsezadnje tudi skupno delo ne zanima."

Če je gornja trditev neka-ko sprejemljiva za vse tiste vrste umetnikov, ki se izražajo z izrazito individualnimi sredstvi, kot so pisanje, slikanje in podobno, pa je to skoraj nesprejemljivo za vse tiste, ki bi morali biti člen neke širše skupnosti, če že hočejo k tej kaj doprinesti.

Pa ponavadi od vsega tega ni nič, ker je med nami preveč ljudi, ki se zadovoljijo z obde-

lavo in lepoticenjem svojega vrtička. Zadovoljijo se sami s seboj in svojim vrtičkarstvom in so prav ponosni so nanj in jim ponavadi tudi ni mar, kaj je tik za ograjico vrtička.

Če bomo bolj povedni, bomo zapisali, da taki ljudje neradi sodelujejo v že obstoječih združenjih in društvih naše srede ter predvsem zato snujejo svoja in pri vsem tem niti ni važno, koliko ljudi je vključenih v njihovo delovno skupino, njihov vrtiček.

Njihova glavna skrb je gojenje lastnega vrtička, kar je po svoje seveda hvalevredno, kot je še bolj hvalevredno dejstvo, da med nami za zdaj še ni prav veliko takih ljudi, ki bi sicer imeli eno samo robidje in sredi zaraščene narave par vrtičkov, če seveda o gnojnikih in pojočih petelinčkih na njih ne rečemo nobene.

Na misel nam prihajajo veliki ljudje iz naše preteklosti, med njimi gotovo tudi sloviti primorski duhovniki, ki so nam pustili bogato dediščino in so se vse življenje borili proti vrtičkarjem, ker so se zavzemali raje za dobro obdelano poljo, lepe vinograde in urejene gozodeve, za široke in odprte poti, ki z ograjicami posameznih vrtičkov niso imele ničesar skupnega.

Zdi se, da je še kako res, da se iz zgodovine ničesar ne naučimo, če imamo sredi neobdelanih, velikih, zares prostranih polj samo še nekaj vrtičkov z ograjicami, za katerimi vrtičkarji pridno in marljivo pridelujejo solato in krompirček, a čez ograjo na neobdelano poljo nikdar ne morejo pogledati, ker so preveč zaposleni s samimi seboj in seveda s svojim prelepim vrtičkom!

PREJELI SMO

O MOJI MENTRGI

Dragi prijatelj, odgovorni urednik!

V NG vedno preberem tvojo gloslo. Največkrat se tudi strinjam s tvojimi opazovanji in razmišljanji, čeprav so včasih malo patetična. A kaj hočem, sem starejši od tebe. Tvoja zadnja glosa o mentrgi pa bi me lahko prizadel, če bi ne vedel, da te je le malo zaneslo. Se pač zgodi. Drugače ne bi trikrat zapisal, da imajo mentrge v svojih bogatih sprejemnicah (pisatelj Rebuta uporablja lep neologizem-prebivalnica) le "boga-tizem" "boga-tejši ljudje" ter "gospodje iz mest". Morda pa spadaš tudi ti med tiste, ki ne preberejo tega, kar so napisali. Naglica današnjega časa pač. Kakorkoli že. Sam ne spadam v to kategorijo premožnih ljudi in tudi nisem zbiralec starinskega, posebno ne stilnega in bogve koliko vrednega pohištva. Tudi ne mislim spremeniti svoje hiše v etnografski muzej. Pa vendar imam v svoji jedilnici, torej tam, "kamor ni in tudi danes ne spada", restavrirano mentrgo, na katero prav nič "izjemno žalostno" ne gledam. In zaupal ti bom, kako sem prišel do nje.

Pred mnogimi leti, ko sem imel še take popadke, sem šel nekega jesenskega dne k nekemu kmetu v Mavhinje po večjo količino vina. Pa ti na borjaču zagledam razpadajočo mentrgo, v kateri so gnez-dile kokoši. Ko sem plačal in naložil vino, sem se z veliko težavo zmenil tudi za odkup mentrge. Dal sem jo potem

seveda restavrirati, ker tako posvinjana, kot je bila, ni bila za nikamor. V kuhinjo, kamor bi po svoji funkciji spadala, je nisem mogel dati, ker za to ni bilo primernega prostora. Sicer pa, kdo danes še zamesi in peče kruh doma. Na žalost še piškotov in potice za praznike ne.

Tako stoji danes v jedilnici kot drugi kosi pohištva in prav toplo mi je pri srcu, ko jo gledam. Spadam pač med sentimentalce. In si prav nič ne domišljam, saj končno postavimo tudi sobne rastline in obesimo slike na steno, da si olepšamo prostor, v katerem prebivamo. Včasih pa pomislim tudi na to, da sem kos pohištva, ki je bil last slovenskega človeka, torej slovenskega naroda, rešil pred propadom. Posebno še, ker vem, da je bila pogubi resnično namenjena, saj je stala v hiši v eni od petih vasi, ki so jih nacifašisti med vojno požgali. Mentrge se je torej čudežno rešila nemškega požiga, pa naj bi bil jaz pustil, da propade v kokošjih iztrebkih? Seveda bi jo bil lahko odstopil kakemu etnografskemu muzeju, a to je drugo vprašanje. Tako vidiš, dragi prijatelj! Tisto vino, zaradi katerega sem prišel do mentrge, sem že davno popil, pa tudi koliko sem dal za vino in mentrgo sem že davno pozabil, a še vedno mi je lepo, če jo pogledam. Tudi od tega se živi.

RAFKO DOLHAR

Tudi tokrat ima bralec prav, ker kaže, da sporočilo omenjene glose ni bilo dovolj jasno. Gotovega uničenja rešene mentrge sem seveda še kako vesel!

JUP

MEDNARODNO PRIZNANJE ZA SLOVENIJO

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji se politika, občila in javnost ukvarjajo s tremi dogodki, ki so pomembni ali celo zgodovinskega pomena za slovensko državo. Ugodno odmeva zasedanje Evropskega parlamenta 20. in 21. t.m., na katerem so sprejeli zaključna poročila in druge dokumente o širitvi EU, pri čemer so prvič sodelovali tudi poslanci iz držav kandidat. Med dvaindvajsetimi jeziki, ki so jih uporabljali, je bilo prvič slišati tudi slovenščino. Iz poročila o pripravljenosti držav kandidat je bilo umaknjeno dopolnilo avstrijskega poslanca Huberta Pirkerja, da naj se Slovenija bolj prizadeva za odpravo korupcije. Za to je zaslužen tudi Dimitrij Volčič, poročevalec za Slovenijo, ki je poudaril, "da najnovejša mednarodna raziskava uvršča Slovenijo med najmanj problematične države glede korupcije, zato ne bi bilo prav, da bi prav to državo posebej povezovali s tem problemom".

Novo veliko priznanje Sloveniji je bilo vabilo za vstop v zvezo NATO, ki so ga sprejeli na vrhunskem zasedanju te vojaške in politične povezave, ki je potekalo 21. in 22. t.m. v Pragi. Zanj so se zahvalili predsednik države Milan Kučan, predsednik vlade dr. Janez Drnovšek, zunanji minister dr. Dimitrij Rupel in obrambni minister dr. Anton Grizold, ki so bili gostje omenjenega vrha v glavnem mestu Češke. Premier je med drugim dejal, da "gre resnično za zgodovinski dogodek, saj je bil eden od ciljev osamosvojitve Slovenije pred enajstimi leti tudi njena vključitev v evroatlantske povezave". Naši predstavniki so vstop v NATO utemeljili tudi z opozorilom, "da ni države na svetu, ki bi lahko sama zagotavljala nacionalno obrambo in varnost, s tem da bi se uspešno soočila z novimi tveganji, grožnjami in nevarnostmi".

Slovenci so bili sicer zadovoljni, mnogi celo počaščeni ob novici, da jih zveza NATO, skupaj s še šestimi državami, vabi v članstvo, toda hkrati so javna občila začela objav-

ljati ankete oz. javnomnenjske raziskave o mnenjih glede sprejema v omenjeno povezavo. Po izsledkih nekaterih raziskav naj bi bilo celo več Slovencev proti sprejemu v NATO kot pa za sprejem. Spet druge raziskave pa naj bi ugotovile, da je, obratno, večina javnega mnenja za sprejem Slovenije v NATO. Preseneča, da so Slovenci tako malo informirani o omenjeni povezavi, pač pa se trdno oklepajo argumentov, ki naj bi bili zoper NATO. Razširil se je nek vzorec zatrevanja oz. prepričanja, da je Slovenija povsem varna in svobodna država, ki uspeva in napreduje v demokraciji, pri čemer ji ne grozi nobena nevarnost, denimo, kakšne sabotaže ali terorističnega napada, pa morda naravne nesreče velikega obsega, ki jih skladno s spremenjeno doktrino in strategijo NATO v državah članicah odpravljajo tudi z njegovo pomočjo. Javnost ne ve, da je morala Slovenija, ko je bila še del SFRJ, prispevati milijardo ameriških dolarjev letno za vzdrževanje tedanje jugoslovanske vojske, medtem ko bodo obveznosti Slovenije do zveze NATO znašale precej manj. Čez nekaj let naj bi dosegle največ dva odstotka bruto domačega proizvoda. V primeru, da bi ostali zunaj povezave, pa bi bili stroški za obrambo in varnost Slovenije še za kake tri odstotke bruto domačega proizvoda višji, opozarja minister za obrambo dr. Anton Grizold.

Predsednika t.i. pomladanskih strank (Nove Slovenije, krščanske ljudske stran-

ke in SDS) Andrej Bajuk in Janez Janša sta v izjavah povabila vrha NATO Sloveniji za sprejem v članstvo poudarila pomembnost in zgodovinsko težo tega dejanja, hkrati pa sta opozorila, da je vlada storila premalo ali skoraj nič za to, da bi državljane informirala in celovito seznanila s pomembnostjo povezave tudi za Slovenijo. "Potekala je zgolj kampanja proti NATU, zanj pa ni bilo napravljene skoraj nič", opozarja Andrej Bajuk in dodaja, da je treba pridobiti volilce, da bo napovedani referendum o vključitvi Slovenije v omenjeno povezavo uspešen. Pravilnost omenjenih gledišč desnosredinske opozicije priznava tudi premier dr. Janez Drnovšek, ki je dejal, "da ga skrbi, ali slovensko javno mnenje v zadostni meri podpira članstvo v NATU. Zavrnitev članstva bi bila velika zamujena priložnost, ki se verjetno ne bi več ponovila".

Referendum o vključitvi Slovenije v zvezo NATO bo najbrž v mesecu marcu leta 2003, morda hkrati z referendumom o včlanitvi v Evropsko zvezo. Potem ko je Slovenija prejela vabilo za vstop v NATO, jo je v soboto, 23. novembra, za nekaj ur obiskal ameriški obrambni minister Donald Rumsfeld (na sliki z Milanom Kučanom). Obiskal je enote slovenske vojske v vojašnici Franca Rozmana Staneta v Ljubljani in si ogledal njihove vaje. Na srečanju s časnikarji je dejal, da bi Slovenija v zvezi NATO lahko sodelovala predvsem z gorskimi vojaškimi enotami, mirnimi enotami, enoto za od-

stranjevanje min, s policijo in z medicinskimi ekipami.

Tudi v soboto, 23. t.m., je ameriški zunanji minister Colin Powell v svojem imenu predsednika ZDA Busha čestital državljanom Slovenije ob povabilu v NATO. Powell je zapisal, "da je slovenska vlada pokazala predanost demokraciji, spoštovanju človekovih pravic in vladavini prava, to je vrednotam, ki jih spoštuje tudi NATO. S trdim delom in vztrajnostjo je Slovenija posodobila vojsko in izvedla reforme na področju obrambe, kar jih omogoča članstvo v NATU in prispevanje k skupni obrambi".

UTRUJENI OD VOLILNE KAMPANJE

V Sloveniji se bo jutri, v petek, 29. novembra, končala kampanja za drugi krog predsedniških in lokalnih volitev. Slednje bodo v nedeljo, 1. decembra. Kandidata za novega predsednika oz. predsednico države, dr. Janez Drnovšek in Barbara Brezigar, sta imela še nekaj predvolilnih oddaj oz. soočanj, pri čemer pa sta ponovila njuna že znana stališča in poglede na razmere v Sloveniji in o vlogi državnega poglavarja.

Milan Kučan, ki mu bo 23. decembra potekel mandat predsednika države, je v dolgem intervjuju, ki ga je v soboto, 23. t.m., objavil mariborski časnik Večer, odgovoril tudi na vprašanje časnika Dragice Korade in Majde Struc, "če ga zdaj, ko so mu na predsedniškem položaju dnevi šteti, 'pozna' manj ljudi, in je manj telefonskih klicev?". Odvrnil je: "Ne. Nasprotno. Zdaj po malem že pospravjam pisarno in komajda odgovarjam na vabila in zahvale ljudi".

V drugem krogu volitev bodo izvolili župane enainšestdesetih občin, od teh je pet mestnih. V preostalih stotridvajsetih občinah so župana izvolili že v prvem krogu volitev 10. novembra. Predvolilna kampanja je ponekod (tudi v Novi Gorici) trajala skoraj tri mesece, v zadnjih dneh pa se je pokazalo, da so volilci od nje zelo utrujeni.

PRIKAZ DELOVANJA MARIJANA BRECLJA

V Goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici so 20. t.m., ob dnevu slovenskih splošnih knjižnic, odprli razstavo eksponatov o tistem, kar je v preteklih desetletjih ustvaril Marijan Breclj, pisatelj, pesnik, bibliograf, publicist, kulturni delavec, prevajalec in še marsikaj drugega. Gradivo, ki ga je ustvaril ali pri njem sodeloval, je zbrano v vitrinah in na policah ter predvsem ponazarja izredno plodovitost in raznovrstnost Brecljevega delovanja.

Vabilu na otvoritev razstave, ki je imela naslov *Žetev šestdesetih let*, je višji knjižničar v Goriški knjižnici Franceta Bevka, Darko Komac, med drugim zapisal, "da pride čas, ko vsak izmed nas poskili čez svojo ramo, da bi izmeril in stehal svojo preteklost. Eni to naredijo plaho in v dvomu -, ali je sploh kaj izmeriti. Marijanu Breclju dvom ni potreben. Njegov pretekli 'opus' je zavidanja in spoštovanja vreden". Ob slovesni otvoritvi razstave je osebnost in ustvarjalni zanos Marijana Breclja podrobno razčlenil direktor Goriške knjižnice Franceta Bevka, Boris Jukič. Njegove stvaritve je imenoval cvetnik, ki vsebuje 168 registriranih del, nasto-

NOVA GORICA "LEPA IN GOSTOLJUBNA"

V predvolilni kampanji kandidatov za razne funkcije v lokalni samoupravi so turizmu namenili veliko pozornost. Po njihovem mnenju bo v prihodnje turizem najpomembnejša panoga, kar naj bi poudarili tudi v razvojnem programu mestne občine. Igralništvo bi sicer ohranilo svojo vlogo, toda hitreje naj bi uveljavljali tudi druge oblike turizma, saj imajo v občini za to naravne možnosti in tudi veliko privlačnih spomenikov. V okviru take usmeritve Mestna občina Nova Gorica sodeluje tudi pri projektu ocenjevanja krajev *Moja dežela - lepa in gostoljubna*. V tem letu je Nova Gorica v kategoriji večjih mest osvojila prvo mesto. Priznanje bo prejela na slovesnosti, ki jo bo Turistična zveza Slovenije priredila 6. decembra v Slovenj Gradcu. M.

pov v različnih in raznih monografijah je 115, medtem ko je člankov, napisanih le v zadnjih nekaj letih, 53. Vendar gre v vseh primerih za podatke, ki so nižji od tistega, kar je Marijan Breclj dejansko ustvaril. Prevaja tudi iz več jezikov, posebno iz italijanščine, slovaščine, češčine, poljščine, ruščine, hrvaščine in srbsčine. Marijan Breclj je živ akt v kulturnem življenju Primorske, njegova ustvarjalnost je tolikšna, da marsikdo ne ve, da je bil tudi pobudnik za izdajanje Primorskega slovenskega bibliografskega leksikona. Zasnovo slednjega je odboru Goriške Mohorjeve družbe predstavil že leta 1971 in za omenjeni leksikon sestavil tudi prvi geslovnik. Leksikon je pričel izhajati leta 1974, Marijan Breclj pa je bil urednik in sodelavec prvih šestih snoopčev. Nadalje je sodeloval pri petjezičnem slovarju *Lingue d'Europa* in pri *Dizionario bibliografico Friulano*.

Direktor Goriške knjižnice je v govoru na slovesnosti ob otvoritvi razstave navedel še druge vidike in razsežnosti ustvarjanja Marijana Breclja. "Zmerom ga je zanimalo gradivo, pomembno za Goriško, Beneško Slovenijo ter Furlanijo. Vedno je kazal odprtost in izkazoval skrb in pozornost Slovincem v Italiji, sodeloval je tudi v reviji *Studi Goriziani*, ki jo izdaja Državna knjižnica v Gorici. V rokopisu ima obširen furlansko-slovenski slovar, dela pri sestavljanju slovensko-furlanskega slovarja, s sodelavci pa sestavlja Slovenski bogoslovni leksikon. Gre za izredno obsežno delo, ki bi se ga ustrašila cela ekipa sestavljalcev. Z bibliografijami znanih osebnosti iz naše preteklosti je opremil vrsto publikacij, tudi tistih o pesnici, kulturni delavki Ljubki Šorlijevi. Nismo tudi pozabili, da je Marijan Breclj že leta 1968 objavil tudi prvo pesniško zbirko. Dal ji je pomenljiv naslov *V času odmaknjene sidrišča*.

Razstava bo na ogled do sredine januarja naslednje leto. M.

NOVA GORICA / PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

POMEMBNE NOVOSTI NA UPRAVNEM IN UMETNIŠKEM PODROČJU

V začetku novembra sta slovenska ministrica za kulturo Andreja Richter in novogoriški župan Črtomir Špacapan podpisala v Ljubljani dogovor o pravni ureditvi Primorskega dramskega gledališča. Novogoriški teater bo iz občinskih rok prešel v državne. S tem bi morali biti razrešeni vsi statusni, premoženjski ter tudi finančni vozi, ki so včasih ovirali nemoteno delovanje gledališkega hrama, katerega kore-

nine segajo v ljubiteljsko zagnanost, ki se je postopoma razvijala v polpoklicno angažiranost in se razbohotila v poklicno gledališko ustvarjalno silo, iz katere je v zadnjih letih izšlo nič koliko izjemnih stvaritev, deležnih mnogo priznanj in nagrad. Vse premoženje, v lasti PDG, se bo preneslo na državo; vključena so tudi stanovanja, ki jih bo sicer še naprej upravljalo PDG. Do dokončnega prenosa us-

tanoviteljstva se bodo način upravljanja in mandati organov urejali v skladu z veljavnimi predpisi in akti te na Primorskem zelo pomembne gledališke ustanove.

Letos je PDG zabeležilo še en pomemben dosežek: postalo je pridružen član Evropske gledališke konvencije (European Theatre Convention - ETC), ki združuje 36 evropskih gledališč in v katero sta vključena tudi Drama SNG Ljublja-

na in Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane. Združenje, ustanovljeno leta 1988, se zavzema za združevanje Evrope preko poudarjanja in spoštovanja različnosti vseh njenih bogatih kulturnih tradicij. Prav gledališče nosi v sebi najbolj vidno to raznolikost in dragoceno izražanje ev-

ropskih narodov. Zato so institucije, ki se ukvarjajo z gledališko produkcijo, podpisale konvencijo, ki si prizadeva za izmenjavo idej, oseb, uprizoritev in za izvajanje soprodukcij in poglobljanja znanja o kulturi drugih ter

vzpostavljanja prave evropske mreže sodelovanja na gledališkem področju. Ob raznolikih programih, ki jih ETC prireja ali pri katerih sodeluje, so se leta 2000 Konvencija in njeni člani odločili za nov projekt, za vzpostavitev mreže: Občinstvo evropskih gledališč. Cilj tega projekta je abonentom

kateregakoli gledališča, včlanjenega v ETC, omogočiti ogled predstav v drugih evropskih gledališčih ETC. Tako se bo gradil most med štirimi milijoni gledalcev in se bo pletla prva evropska mreža občinstva. Zato bodo te dni abonenti 36 gledališč, članic ETC, torej tudi abonenti PDG, prejeli "programsko knjižico", v kateri so objavljeni repertoarji teh gledališč, in člansko izkaznico "Public of European Theatres" za sezono 2002/03. Z letom bodo brezplačno dvignili po eno vstopnico za ogled predstave v teh gledališčih, po predhodni rezervaciji v domačem gledališču.

IK

13

ČETRTEK,
28. NOVEMBR
2002

TRST / SEDMI POMOL

PRIPOROČLJIV SADEŽ ZA ZIMSKO ZDRAVJE

KRIZA JE MIMO

Kriza pri upravljanju tržaškega 7. pomola se, kot kaže, pozitivno razpleta. Kot znano, je Luka Koper zahtevala od Tržaške pristaniške oblasti pogoje za učinkovitejše delovanje zaradi vse večjega dolga, ki ga je družba TICT, pri kateri je glavni delničar Luka Koper, ustvarila pri dosedanjem upravljanju kontejnerskega terminala (gre za 2 milijona evrov izgube). Slovenski partner je zagrozil s tem, da bo sprožil likvidacijski postopek, če ne bo prišlo do pozitivnega premika pri upravljanju 7. pomola. Pristaniška oblast ni hotela popustiti predvsem pri zahtevi o odpuštni 85 delavcev, ki bi jih TICT potem ponovno zaposlil pod novimi pogoji.

Merjenje moči, pri kateri se je zdelo, da Tržaški pristaniški oblasti - bolj iz političnih kot iz ekonomskih razlogov - ni do tega, da bi ohranila sodelovanje z Luko Koper, se je zaključilo minuli petek, ko je pristaniški odbor na seji skoraj soglasno sprejel sklep o nadaljevanju sodelovanja z Luko Koper.

Na omenjeni seji se je odbor zavzel za tri smernice delovanja. Prva se tiče nove politike do dela, ki bo zagotovila učinkovitejše in donosnejše rezultate. Druga točka se tiče tesnejšega sodelovanja s Koperom: zavzemanje za čimprejšnjo železniško povezavo (tudi v povezavi s priporočili predsednika Ciampija o nujnosti 5. koridorja za razvoj mednarodne vloge tržaškega pristanišča), ustanovitev skupne marketinške službe in skupnega organa za upravljanje obeh pristanišč. Tretja točka predvideva iskanje novega partnerja, ki bo prevzel delež tržaškega špediterja Parisija. Predvidene so tudi nove investicije, ki bodo omogočile razmah pretovora na 7. pomolu. Sprejeti sklep pristaniške oblasti so pozdravili tako v Trstu kot v Kopru. Predsednik upravnega odbora TICT pa je izjavil, da bo dokončno oceno dogovora dal šele, ko mu bo Tržaški pristaniški odbor "črno na belem" posredoval omenjene sklepe.

NEKAJ NAPOTKOV ZA GOJITELJE KAKIJEV

November je mesec, ko pobiramo kakije. Doslej so nas razveseljevali z živo obarvanostjo listov in s svojimi rumenimi plodovi, ki so prinašali nekaj žive in tople barve vse bolj zimsko pustim vrtovom. Zgodnejše sorte smo sicer že pobrali, pozne pa pravkar pobiramo. Važno je, da to opravimo pred prvim mrazom, ker bi sicer lahko slana ali pozeba poškodovale plodove, tako da bi popokali in začeli gniti, še preden bi se zmedili. Pri obiranju moramo paziti, da z obračanjem plodov lepo odtržemo pecelj, lahko pa tudi uporabljamo škarje in pecelj prestrižemo čim bližje čaši. Obrane kakije bomo hranili v zračnih, temnih in hladnih prostorih tako, da jih bomo položili na police prekrite s slamno ali rogozo. Ležijo naj na pecelju in naj se ne dotikajo. Lahko pa jih tudi zlagamo v nizke zabojčke, ki jih potem

skladamo in tako prihranimo na površini. Nekaj več dela bomo imeli s prebiranjem dozorelih plodov, vendar količine v družinskih vrtovih niso tako velike, da bi to delo predstavljalo preveliko zamudo časa. Če bi želeli pospešiti medenje, postavimo med kakije po nekaj jabolč. Jabolka izločajo etilne hlapo-

ve, ki pospešujejo tudi zorenje kakijev.

Kakiji so zelo tečni, saj so ugotovili, da 100 gr sadeža vsebuje približno 16 gr sladkorjev, kar odgovarja približno 65 kalorijam na 100 gr. Tudi zaradi tega so zelo priporočljivi zlasti v zimskem času, ko organizem zaradi večjega mraza potrebuje več

kalorij, da ohrani telesno toploto. Kakiji pa vsebujejo tudi relativno visok odstotek vitamina A in C, saj ugotavljajo, da 100 gr sadeža krije približno 33 odstotkov dnevne porabe vitamina A in kar 50 odstotkov vitamina C, kar je sorazmerno zelo veliko. Prav zaradi teh visokih hranilnih vrednosti priporočajo, da zauživamo kakije za malico oziroma daleč od glavnih obrokov.

Po obiranju plodov je tudi priporočljivo, da drevesa pognojimo. Kakiji so zelo hvalježni za gnojenje s hlevskim gnojem v jesenskem času, ker pa gnoj ni vedno na razpolago, lahko drevesom pognojimo s 500-600 gr umetnega gnojila na odraslo drevo, v katerem naj prevladujeta kalij in fosfor. Če pa hočemo posaditi novo kakijsko drevo, je bolje, da počakamo pomlad.

SLOVENIJA

ODLOČITEV ODVISNA OD POGAJANJ MED SLOVENIJO IN EVROPSKO KOMISIJO

RAZLIČNA MNENJA O TEM, V KATERO VINSKO CONO NAJ BI SPADALA GORIŠKA BRDA

V zaključnih pogajanjih o statusu slovenskega kmetijstva v EU razpravljajo tudi o razvrstitvi slovenskega vinogradništva v t.i. vinske cone. Slednje je Evropska komisija (vlada) uvedla kot obliko tržne ureditve za vino, ki ma v posameznih državah oz. območjih različne pogoje pridelave. V članicah povezave so zaradi tega v okviru enotnega tržnega reda predpisani različni enološki postopki in sredstva, ki se pri pridelovanju vina smejo uporabljati. Pri razvrščanju posameznih območij v vinske cone upoštevajo podnebje, zemljepisni položaj, geološko osnovo, strukturo zemljišč, sestavo trsnega izbora, gojitvene oblike, zgodovinski razvoj, tradicijo pridelovanja ter trženje grozdja in vina. Pri razvrščanju posameznih območij v vinske cone sta eni najpomembnejših meril vsebnost sladkorja in skupnih kislin, ki jih vsebuje grozdje.

Slovenski pogajalci, ki jih vodi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Franci But, se zavzemajo, da bi celotno vinogradništvo v Sloveniji spadalo v vinsko cono B. A kaže, da to ne bo mogoče. Pomembno je, da so predstavniki evropske komisije pristali na to, da bosta Štajerska in Dolenjska vključeni v vinsko cono B, in ne v cono C 1, pri čemer so prvotno vztrajali evropski pogajalci. Omenjeni pogajalski uspeh omogoča, da bodo vinogradniki oz. vinarji na Štajerskem in Dolenjskem lahko tudi v prihodnje, kot to delajo že od nekdaj, v slabših letinah grozdju dodajali sladkor.

Bolj zapleten je položaj pri uvrščanju vinogradništva na Primorskem v ustrezno vinsko cono. Evropska stran vztraja pri odločitvi, da naj bo to območje uvrščeno v cono C 2, v kateri je praktično tudi vsa vinorodna Italija, denimo, od Lazia pri Rimu pa do Krmina in Števerjana ob meji s Slovenijo. Zaradi tega ni veliko upanja, da bodo slovenski pogajalci uspeli v prizadevanju, da bi tudi vinogradništvo na Primorskem vključili v vinsko cono B.

O vključevanju v vinsko cono potekajo živahne razprave, delno tudi kot polemike, med vinogradniki v Goriških Brdih. Brški časnik je zapisal, "da je uvrstitev v vinsko cono osrednja tema tega trimesečja v občini Brda".

Zanimivi sta mnenji kandidatov za novega župana Brd, Franca Mužiča in Joška Zamajra. Mužič pravi, "da bi bilo vredno prisluhniti vladnemu predlogu o uvrstitvi Brd v vinsko cono B, da bi tako vsa Slovenija bila v eni coni. Ob tem pa je treba imeti odprte mož-

nosti za sodelovanje z Italijo, da bi na obeh območjih, v slovenskem in italijanskem delu Brd, ustanovili svojo vinsko cono, ki bi imela poseben status". Zaman pa opozarja, "da je razprava o vinskih conah spet razdelila Brice, odločitev pa bo zagotovo politična in ne strokovna. Sam sem se sicer zavzemal za cono B in Slovenijo kot enotno cono. Kaže pa, da bomo dobili cono C 1 ali C 2. Ne glede na to, kakšna bo končna odločitev, bo treba iztržiti posebnosti za brška vina, zlasti za našo rebulo".

Različni pogledi in stališča posameznih vinogradnikov in nekaterih javnih osebnosti glede uvrstitve Brd v vinsko cono so objavljena v novi številki Brškega časnika, glasila občine. Direktor vinske kleti na Dobrovem Silvan Peršolja je odločen, "da moramo na poti k uveljavitvi brških vin vztrajati na kakovosti in prepoznavnosti". Predsednik konzorcija vinarjev Collio (na italijanskem delu Goriških Brd) Marco Ferluga pa meni, "da morajo na obeh območjih

Brd veljati ista merila in pravila pri pridelovanju vina, "saj drugače ne bo mogoče graditi iste prihodnosti, naša prihodnost pa je vino brez vsakršnih obogatitev". Magister Denis Rusjan poudarja, "kako pomembno je omejevanje pridelka na trs, kar zahteva vinska klet na Dobrovem. To je zagotovo velik korak k boljši kakovosti grozdja in pomembno dejanje pri vstopanju Slovenije v EU". Za uvrstitev Brd v vinsko cono C 1 ali C 2 se zavzemata tudi Marjan Četrtič, predstavnik društva vinogradnikov in vinarjev Brd in Društvo vinogradnikov in vinarjev To je Medana. V tem društvu poudarjajo, da "italijanski del Brd-Collio spada v vinsko cono C 2, kar pomeni, da tudi slovenska stran izpolnjuje pogoje za pripadnost tej coni". Dr. Miran Vodopivec, iz kmetijskogospodarskega zavoda v Novi Gorici, pa je zapisal, "da bo v Brdih potrebno zmanjšati pridelok na trs, saj sedanja obremenitev, ki znaša od 5 do 10 kilogramov, ne zagotavlja visoke kakovosti". Uvrstitev slovenskega dela Brd v vinsko cono C 2 predlagata tudi Stanko Radikon, vinar z Oslavja (v Italiji) in Franco Sosol, tudi z Oslavja. On pravi, "da bi ob isti vinski coni za slovenska in italijanska Brda, namreč vinski coni C 2, bilo rebus bistveno več, prodajali bi jo lahko tako, kot šampanjec prodajajo v Champagni". V anketi o uvrstitvi Brd v vinsko cono B ali C 2, je Dejan Peršolja, predsednik društva vinogradnikov in vinarjev Kozana-Vipolže, kritiziral župana obci-

ne Števerjan Hadrijana Coršija. On naj bi narmič ob gostovanju brških vinarjev iz Slovenije in Italije v Avstriji pred TV kamero izjavil naslednje: "Meja med državama bo padla. Med slovenskimi in italijanskimi Brdi pa nikoli, saj mi pridelujemo naravno vino, oni pa ga dosladkavajo". "Pri nas v Brdih sploh ni potrebno moštu dodajati sladkor, saj pridelujemo naravna in nedosladkana vina", je županu Šte-

verjana odgovoril Dejan Peršolja.

V Brdih se nekateri zavzemajo za to, da bi o uvrstitvi tega vinogradniškega območja v najbolj primerno vinsko cono izvedli referendum. A to bi bilo brez koristi, saj bo uvrstitev v vinsko cono odvisna od zaključnih pogajanj med Slovenijo in Evropsko komisijo v Bruslju. Odločitev bo sprejeta v prihodnjih nekaj tednih.

M.

ŽIVILSKA INDUSTRIJA FRUCTAL

USPEŠNO POSLOVANJE IN POSODABLJANJE

V živilski industriji Fructal v Ajdovščini zelo uspešno poslujejo in utrjujejo svoj položaj največjega slovenskega podjetja za proizvodnjo sadnih sokov, nektarjev, otroške hrane, sadnih rezin, sadnih pripravkov za mlečno predelovalno industrijo in posebej izbranih alkoholnih pijač. Bojazni delavcev in nasprotnih bivalcev Zgornje Vipavske doline, da bo Fructal, potem ko je lastnica podjetja postala delniška družba Pivovarne Union v Ljubljani, nazadoval, se niso uresničile. Prav nasprotno, proizvodnja večja, izvoz narašča, Fructal posluje z dobičkom, produktivnost zaposlenih, vseh je okoli 700, so v primerjavi s prejšnjimi obdobji podvojili. V letu 2001 je vsak zaposleni v povprečju ustvaril skoraj dvaindvajset milijonov tolarjev prihodkov.

Za nadaljnji razvoj proizvodnje, odpravo t.i. ozkih grl in seveda za povečanje prodaje je pomembna nova velika in najmodernejša linija za polnjenje sadnih sokov in nektarjev, ki jo je pred dnevi slo-

vesno odprla slovenska ministrica za gospodarstvo Tea Petrin. Na novi napravi bodo v stekleničke po 200 ml polnili sokove in nektarje kar trinajstih različnih okusov. Te izdelke podjetje prodaja v Sloveniji, a tudi na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini, Srbiji, Črni gori, na Kosovu, v Makedoniji, Češki in v Italiji. S prejšnjimi zmogljivostmi Fructal ni mogel več zadostiti velikemu povpraševanju po sadnih sokovih in nektarjih v stekleničkah po 200 ml, čeprav je delo potekalo in še zmeraj poteka v štirih izmenah. Novo polnilno linijo je dobavilo neko nemško podjetje. Slovenske otvoritve nove proizvodne oz. polnilne linije, na kateri bodo lahko napolnili okrog 120 milijonov stekleničk sadnih sokov in nektarjev na leto, se je udeležil tudi župan občine Ajdovščina Marjan Poljšak. To je bil njegov prvi obisk v Fructalu, odkar je to podjetje pred približno dvema letoma prevzela v last delniška družba Pivovarne Union v Ljubljani.

M.

OB REZULTATIH RAZISKAVE SUZANE PERTOT / INTERVJU Z MATURANTI

BESEDA MLADIM: NAŠ ODNOS DO SLOVENIJE

BREDA SUSIČ

Izsledki raziskave Suzane Pertot so sprožili veliko komentarjev, začudenja, novih vprašanj. Zakaj se mladi čuti-jo tako oddaljene od Slovenije in Slovencev iz Slovenije? Kako razmišljajo? Kaj se spreminja v njihovi narodni zavesti?

Za odgovore smo se obrnili do dijakov samih. S skupini-co letošnjih maturantov se je razvila debata, pri kateri bi sodelovalo kar precej mladih, saj so se za temo ogreli v res velikem številu. Ker pa smo se odločili za imenski intervju, ne pa za anonimno anketo, so se nazadnje za sodelovanje odločili samo nekateri, ki se jim zahvaljujemo.

Kakšen odnos imajo mladi do Slovenije, ali jo res čuti-jo tako oddaljeno - ker smo želeli dobiti iskrene in pristne odgovore, in zato da mladi ne bi vplivali drug na drugega z odgovori, smo se bistvu približevali počasi, s posrednimi vprašanji. Z njihovo pomočjo smo želeli preveriti, kako doživljajo Slovenijo, koliko jo poznajo, koliko so na tekočem o tem, kar se tam dogaja. Pogovor je potekal spontano: zato da bi bil članek bolj ber-

ljiv, smo pri prepisovanju s traka nekatere odgovore združili. Naslednje vrstice vsekakor ne dajejo definitivnih in popolnih odgovorov na zgoraj zastavljena vprašanja. So le slika načina razmišljanja in doživljanja mladih.

Pogovor je bil tako bogat in zanimiv, da ga bomo objavili v dveh delih. Vprašanje, s katerim smo takoj "prestrašili" naše sogovornike, češ da bo šlo za kako preverjanje znanja, je bilo naslednje:

Si sledil(a) volilni kampanji za slovenske predsedniške volitve? Bi znal(a) našeti kakega predsedniškega kandidata?"

ANA WEREMFEINIG, 18 let, Opčine (mama Slovenka, oče Italijan, ki se je naučil slovensko): Malo sem sledila in se pozanimala, kakšni so kandidati. Nisem sledila, kakšni

FOTO KROMA

so bili izidi. Od kandidatov sem poznala Drnovška.

IVANA GANTAR, 18 let, Opčine (oba starša Slovenca): Vem, da so bile volitve, vem, da bo balotaža, a nisem sledila. Če bi se morala odločiti... bi bila feministka!...

NATAŠA ZERJUL, 18 let, Prebeneg (oba starša Slovenca): Nekaj sem brala, vendar površno. Ne vem, kdo je kandidiral.

MITJA JEVIKAR, 18 let, Bazovica (oba starša Slovenca): Vem za Drnovška. Od ostalih se spomnim, da je kandidiral Jelinčič.

LUKA PERIC, 18 let, Rojan (mama Slovenka, oče Italijan): Jaz pa sem šel volit, ker sem tudi slovenski državljani. Poznam Drnovška, Brezigarjevo, Jelinčiča... Drugih se ne spomnim.

ENRICO CHENDI, 18 let, Mačkolje (mama Slovenka, oče Italijan, doma govorijo večinoma italijansko, z očetom pa tudi v tržaškem narečju): Volitvam nisem sledil skoraj nič. Ne vem, kdo se bo potegoval na balotaži. Od kandidatov se spomnim samo Drnovška.

ALIJA STURMAN, 18 let, Opčine (oba starša Slovenca): Volitvam sem sledila: na balotaži se bosta pomerila Dr-

novšek in Barbara Brezigar. Od ostalih se spomnim Arharja, drugih pa ne.

MARTINA MILIČ, 18 let, Samatorca (oba starša Slovenca): Volitvam nisem sledila skoraj nič. Spomnim se dveh imen: Drnovšek in Jelinčič.

ALICE VISINTIN, 18 let, Cerovlje (mama Slovenka, oče Italijan, a iz mešanega zakona, doma se pogovarjajo slovensko in italijansko): Nisem sledila skoraj nič. Vseeno pa se spomnim dveh imen: Drnovšek in Brezigar.

NICOLE PLETTERSECH, 18 let, Dolina (mama Slovenka, oče Italijan, doma se pogovarjajo slovensko in italijansko v enaki meri): Sledila sem sorazmeroma malo. Glede imen kandidatov, bi našela Drnovška in Brezigarjevo.

Ste v šoli, v kakem društvu ali organizaciji, v kateri se udeležujete, kdaj opravili kak projekt ali izmenjavo z mladimi iz Slovenije? Zahajate v Slovenijo? Imate kakega osebnega prijatelja ali sorodnike iz Slovenije? Se ti mladi iz Slovenije zdijo podobni ali različni od mladih zamejcev?

ANA: Pri mladinskem zboru Glasbene matice bomo

imeli izmenjave z zborom Vetr iz Ljubljane. Pri tabornikih se srečujemo s taborniki iz Slovenije. Pri odbojki pa imamo včasih kak mednarodni turnir. V Slovenijo hodim tudi na počitnice, in to vsako leto: v Ljubljano ali v toplice, pa tudi na tabore. V Sloveniji imam sorodnike, prijateljev pa ne.

NICOLE: Pri skavti imamo večkrat srečanja s skavti iz Slovenije. Pred kratkim je prišla tudi skupina prostovoljcev iz Ljubljane. To se mi zdi pozitivno, ker sem videla, da so na področju prostovoljnega dela podobni nam. Imam prijateljico v Mariboru še iz otroških let. Z njo imam redne stike s pisanjem pisem, e-mailov ali pa se slišiva po telefonu. Mislim, da so mladi iz Slovenije različni od nas: zelo so navezani na šolo in na pobude v sklopu šole. Kar se pa tiče mode, se oni sedaj oblačijo tako, kot smo se mi pred dvema letoma. Počutim se bolj podobno mladini iz Italije, ker v bistvu zahajamo v iste kraje podnevi in zvečer, kupujemo v istih trgovinah, pa tudi ker imam mnogo italijanskih prijateljev. To se pravi, da imam dve "klapi": italijansko in slovensko. Ni res, da me Italijani imajo za "ščavo", zato se čutim bliže Italijanom.

IVANA: V šoli nimamo kakih posebnih projektov ali izmenjav. Vsako leto pa gremo na kako ekskurzijo v Slovenijo. Imam sorodnike na Vrhniki in v Zavrčju. Srečujemo se nekajkrat na leto. Z odbojarsko ekipo hodimo vsako leto na priprave v Mežico na Koroško. Tam smo vzpostavili stike z mladino, tako da je zraslo tudi kako prijateljstvo.

LUKA: Sem v odboru Rojanskega Krpana, vendar nimam nobenih stikov z družbo iz Slovenije. V otroških letih sem imel precej prijateljev iz Ljubljane, ker sem hodil na

počitnice tja, vendar nimam več stikov. Vsekakor mislim, da smo mi in Slovenci iz matice enaki, ni nobenih razlik.

MITJA: Pri skavti hodimo na tabore v Slovenijo in imamo vedno stike z domačini. Imam kakega prijatelja, vendar imam z njimi zelo redke stike: včasih se slišimo ali si pišemo e-mail.

ALIJA: V Slovenijo hodim na počitnice. Dopisujem si z mladimi iz Slovenije, ne hodim pa jih obiskovat. Mojemu bratu se je v Sloveniji zgodilo, da so mu rekli, da je Italijan. Mislim, da niso dovolj informirani o našem položaju.

NATAŠA: Ko sem bila mlajša, sem hodila med počitnicami in božičnimi prazniki k sorodnikom v Koper, sedaj pa samo občasno. Imam sestrino, ki ima ista leta kot jaz: z njo se večkrat slišiva.

ALICE: V Slovenijo zahajam večkrat na leto. Prvič: s šolo na vsakoletni izlet. Drugič: na počitnice (za novo leto, Veliko noč...). Tretjič: v pivnico k Mahničju na Kozino in v razne druge restavracije, kot na primer v Radovljico in na Bled. Rada grem v gledališče v Ljubljano ali Novo Gorico, seveda če imam možnost.

Osebnih prijateljev nimam. Mislim, da so Slovenci, ki živijo v Sloveniji blizu naše meje, zelo podobni nam, kar se tiče navad, vsakdanjega življenja, okusov. Vsekakor tudi če ne poznam nikogar iz Slovenije, se počutim zelo različno od njih. Ne vem, kako se zabavajo, ne poznam njihove mentalitete. Čutim se veliko bolj podobna italijanski mladini. Ni mi všeč, kako se v Sloveniji oblačijo: nimajo okusa.

MARTINA: V Slovenijo grem enkrat ali dvakrat na mesec, ker grem na prijateljske tekme ali obiščem sorodnike. Imam tudi osebne prijatelje, ki jih obiščem enkrat, dvakrat na leto. Ne počutim se podobno ne Slovincem iz Slovenije ne Italijanom iz Italije. Oziroma, mislim, da sem podobna vsem v enaki meri: mladina je pač mladina...

S 3. STRANI

DOMOVINA...

V tem najinem pogovoru so kar sami prišli na površje pojmi, kot so moč, gospodarski vpliv, bogastvo, konkurenca... Kaj pa kultura in duhovnost?

Treba bi bilo ugotoviti, kako je pravzaprav Slovenija predstavljena, kakšno percepcijo imajo mladi o njej. Ne vem, če jo vidijo kot prebujajočo se, živahno kulturo. Menim namreč - in v tem mislim, da je tudi napaka - da se mladim posreduje informacije in modele o Sloveniji, ki so preveč vezani na folklor in zgodovino, premalo pa na to, kar se danes v Sloveniji pravzaprav dogaja. Sama sicer nimam vpogleda v to,

kako poteka ta vzgoja na višji srednji šoli, zato te moje ugotovitve niso kritika šoli. Mislim enostavno, da je naša skupnost zelo vezana na simbole naroda in narodnosti, ki se sklicujejo na tradicijo, in da to za mlade večkrat ni zanimivo. Zanje so verjetno zanimive druge stvari in morda imamo tu v zamejstvu malo priložnosti, da bi spoznali, kaj se v Sloveniji dogaja na področju kulture, prostega časa, glasbe...

Raziskava Suzane Pertot torej odpira več občutljivih vprašanj, na katera smo poskusili dati vsaj nekaj odgovorov. Ker pa je govor o mladih, smo izvedli nekaj intervjujev s sedanjimi maturanti in tako še dodatno poglobili nekatere teme.

POTOPIS

OD NOVE GORICE DO SANTIAGA (5)

CAMINO FRANCES

NACE NOVAK

5. Biki nis(m)o za v mesto

Tudi v tretje jutro na Caminu sem zakorakal v družbi mladega Jensa, ki je bil res zanimiv tič. Od doma je s seboj privlekel skoraj dva metra in pol dolgo in vse prej kot "priročno" leseno popotniško palico. Ko sem ga med enim od postankov vprašal, zakaj je malo ne skrajša, je vztrajal, da je nekje prebral, da mora biti romarska palica najmanj dva čevlja višja od pohodnika. Bo?

Že po slabi uri hoje je začelo z neba kapljati in potem je deževalo vso pot do Pamplone. Manjša naselja, skozi

katera sva hodila, so se mi v spomin vtisnili predvsem po številu grafitov, ki so na vsaki nekoliko večji zidni površini pozivali k samostojnosti Baskije. Z večine balkonov in oken so plapolale zastave z istim sporočilom, tu pa tam pa sem zagledal tudi kakšen napis, ki je opozarjal na to, da so pripadniki organizacije Eta teroristi in morilci, a teh je bilo v primerjavi s prvimi precej manj. Očitno je bilo, da hodim skozi kraje, kjer se ima večina prebivalcev za Basko, zato si še naprej, vsak na svoj način, prizadevajo za osamosvojitve.

V predmestju Pamplone, glavnega mesta pokrajine Navarra, ki je s približno 120 tisoč prebivalci eno največjih mest, skozi katera vodo stana na svoj način, prizadevajo za Jensom ujela Jona in potem

smo skupaj hodili vse do starega mestnega jedra. Jon, ki je mesto že obiskal (le nekaj dni pred začetkom Camina), nama je bil za vodiča. Ko smo pripešali do Calle Estafeta, je nama povedal, da prav

tu vsako leto od 7. do 14. julija, ko praznujejo praznik San Fermin, poteka svetovno znani tek z biki. Kako izgleda, ko spustijo po ulicah teči bike, ti pa postajajo vse bolj razdraženi zaradi vpitja množice opazovalcev in izzivanja pogumnežev, ki oboroženi le z zvinitimi časopisi tečejo pred njimi, sem že večkrat videl po televiziji. Prispevki, v katerih razdražene živali na svoje rogove nabadajo ali s težkimi kopiti teptajo najbolj počasne in neokretne izzivalce, se vsako poletje na številnih evropskih nacionalnih in komercialnih televizijah uvrstijo na spisek dnevnih tem, o katerih je vredno poročati. Prizori nasilja, trpljenja, mučenja in krvi ljudi privlačijo, medijem pa že dolgo ne gre več samo za obveščanje, ampak predvsem za čim višje ratinge. Vsebinska in kakovost po-

ročanja sta drugotnega pomena, a to je že druga zgodba.

Čeprav sem sprva načrtoval prespati v Pamploni, mi je bilo z vsakim korakom manj do tega. Množica ljudi, vrvež, zoprn zvonjenje mobilnih telefonov, kamorkoli se obrneš, izložbe, polne luksuznih izdelkov, ki še zdaleč niso namenjeni zgolj preživetju, vse to me je odbijalo. Urbano okolje mi ni dišalo. Čimprej sem hotel ven, nazaj v naravo. Stran od gneče in nore dirke s časom, ki se zdi, če jo opazuješ od daleč in z nekega drugega zornega kota, precej komična. Preveč sem se že poistovetil z vlogo modernega nomada, da bi našel obstanek v kaosu hiperpotrošniške družbe. Blah! Tudi skozi vsa druga večja mesta na poti sem hodil s pospešenim korakom.

DALJE

15

ČETRTEK,
28. NOVEMBER
2002

PD ŠTANDREŽ / GLEDALIŠKI ABONMA

MEDNARODNI MLADINSKI ORKESTER APLE-JADRAN

PEVSKI PRAZNIK V POSTOJNI

GOSTOVANJE SKUPINE TEATER BALANTIN

Po trpki grenkobi črne komedije si je abonma gledaliških ljubiteljskih skupin Štandrež 2002 v organizaciji Prosvetnega društva Štandrež privoščil lahkotnejši komedijski oddih. V nedeljo, 10. t. m., pod večer, je v župnijski dvorani A. Gregorčič v Štandrežu prvič nastopila pri nas gledališka skupina Teater Balantin, ki deluje v Kulturno-prosvetnem društvu Savlje - Kleče v ljubljanskem predmestju. Letos slavi okroglo, deseto, obletnico delovanja, v katerem je v zadnjem letu bilo odmerjeno tudi precej prostora najmlajšim igralcem, Teatru Balantinčku, ki so postavili na oder igrice Očka in jo uspešno odigrali po Sloveniji. Najmlajšim gledalcem namenja društvo Savlje - Kleče štiri otroške izvenabonmajske predstave v okviru abonmaja za odrasle, ki vsebuje šest uprizoritev ljubiteljskih gledališč. Letos je med temi tudi Dramski odsek PD Štandrež, ki bo v soboto, 15. marca 2003, predstavil svojo celovečerno uspešnico, Bevkovega *Kaplana Martina Čedermaca* v režiji Emila Aberška. Vsako jesen se igralci Teatra Balantin od oktobra do februarja zbirajo na vajah v dvorani, ki je velika, a večkrat nezakurjena zaradi pač povsod prisotnih finančnih stisk. Kljub tej nevšečnosti vlada med člani skupine velika gledališka navdušenost, ki jih v februarju privede do premiere. Njihov repertoar obsega domača in tuja odrska dela. Spopasti se z angleškim avtorjem Haroldom Brighousom in njegovim *Hobsonom v škripcih* - najprej pod režijsko roko Silvija Božiča, nato njegovega name-

stnika Matjaža Šmalca - je v lanskem sezoni bilo poseben izživ. Tematika namreč ni najbolj aktualna, vendar je iz nje možno izluščiti marsikaj takega, kar je tudi v našem postmodernem svetu še zmeraj prisotno, kot na primer energičnost nežnega spola. Angleški, že pogovorno nekoliko "mrzel" humor je ogrel še kar številno občinstvo, ki se je navkljub mnogim martinovanjem in drugim sočasnim prireditvam odločilo za gledališko sprostitve. Od enajstih nastopajočih sta največ odobravajočih kritik požela Magdalena Škerl kot Maggie Hobson, najstarejša od treh čevljarjevih hčera, in Rok Ločniškar kot njen izvoljenec William Mossop. Glavno vlogo Hobsona, mojstra čevljarke delavnice, je odigral Peter Škerl, ki sodeluje kot vinjetist pri mesečniku *Ognjišče*.

Tudi tokrat so organizatorji poskrbeli za nagradno zrebanje med abonenti. Žreb - šestmesečna naročnina na Novi glas - je zadel domačin. Po predstavi so se gledalci preselili v župnijski park, med sedaj že gole lipe, in se tam dolgo zadržali ob slastnem pečenem kostanju, ki se je kar prilegel v mrzlem večeru, in seveda rujni kapljici, ki ne sme manjkati ob sv. Martinu.

Tretja abonmajska predstava bo v soboto, 7. decembra. Štandreško društvo bo imelo v gostih igralce KPD Franc Zgonik iz Branika, ki bodo v režiji upokojenega umetniškega ustvarjalca PDG Staneta Lebana izvajali komedijo *Zveza za vse življenje* Hansa Shuberta.

IK

PROJEKT ZA MLADE

Na Goriškem se obeta zanimiv glasbeni december. Pred kratkim se je namreč na novo preosnoval Mednarodni mladinski orkester Alpe-Jadran, ki je sicer nastal že leta 1986 v okviru društva Musica senza frontiere, pobudnika znanega mednarodnega tekmovanja za mlade violiniste in violončeliste Vanda in Alfredo Marcosig. Tokrat se je spet postavil na noge pod okriljem društva Centro incontri musicali Alpe-Adria - katerega predsednik je Alessandro Arbo, umetniški vodja pa dirigent Luigi Pistore (na sliki prvi z leve) - z resnim namenom, da z glasbo ponudi mladim možnost medsebojnega spoznavanja in vrednotenja različnih kultur.

Okrog 30 nadebudnih orkestrašev in solistov iz dežel Srednje Evrope, starih od 18 do 25 let, ki so bili izbrani na podlagi razpisa, bodo v sklopu tega prvega projekta od 12. do 17. decembra bivali v Gorici in Novi Gorici ter na skupnih vajah pripravili koncertni program, ki ga bodo izvajali v naslednjih dneh v Italiji, Sloveniji in Avstriji. Dne 18. decembra bo orkester z zahtevnim repertoarjem (Mozart, Rossini, Paganini) prvič nastopil na dvorcu Zemono, dan kasneje bo ob 11. uri jutranji koncert v dvorani KC Lojze Bratuž v Go-

rici za višješolce; isti dan bo nastopil še v krminskem občinskem gledališču. V petek, 20. decembra, bo nastopil v prestižni dvorani konservatorija v Celovcu, 21. decembra v novem gledališču Giovanni da Udine v Vidmu, 22. decembra pa spet v centru Bratuž v sklopu Srečanj z glasbo, ki jih prireja SCGV Emil Komel. V soboto, 28. decembra, bodo mladi glasbeniki gostje občinskega gledališča v Piacenzi, 29. decembra pa bodo nastopili v avditoriju konservatorija Pollini v Padovi. Omenjena ustanova iz Padove je skupno s konservatorijema v Celovcu in Gradcu ter s SCGV Komel veliko naredila za ta projekt, ki išče stike tudi s krajevnimi stvarnostmi in si želi tesnejšega sodelovanja tudi z glasbenimi ustanovami v Sloveniji.

Povejmo še, da bo projekt potekal pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajine ter Skupnosti dežel Alpe-Jadran, glavna sponzorja pa sta Sklad Goriške hranilnice in COOP Consumatori nord-est, ki sta tudi s predstavniki na tiskovni konferenci še enkrat dokazala, da zgledno podpirata družbene in kulturne pobude na Goriškem, še zlasti ko gre za rast mladih v duhu mednarodnega sodelovanja.

DD

ZBOR HRAST SPET ZLAT

V petek, 22., in soboto, 23. novembra, je potekalo v Postojni 1. tekmovanje primorskih pevskih zborov, ki sta ga organizirala Zveza pevskih zborov Primorske in Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Na tekmovanje se je prijavilo osem komornih skupin in enajst zborov. Zamejstvo je zastopal MePZ Hrast iz Dobredebe.

Strokovno komisijo so sestavljali predsednik Andraž Hauptman ter člana Marko Vatovec in Walter Lo Nigro. Vsak zbor je moral za tekmovanje pripraviti štiri skladbe, in sicer skladbo primorskega skladatelja, ljudsko priredbo in dve skladbi po lastni izbiri. Tudi tokrat je MePZ Hrast pod

strokovnim vodstvom Hilarija Lavrenčiča suvereno in prepričljivo odpel tekmovalni spored, dosegel 92 točk in se uvrstil na drugo mesto. Prvo mesto (92.7 točk) je komisija dodelila Komornemu zboru Ipavska, ki ga vodi Matjaž Šček. Najpopolnejši zbor na tekmovanju, odlikuje ga žlahtni in bogati zvok, pa je bila prav gotovo ženska vokalna skupina Ipavska (90.7 točk). Prav lepo pa se je izkazal tudi goriški oktet Vrtnica iz Nove Gorice (88.3 točke), ki ga vodi Aleksandra Pertot.

Pevcem in dirigentoma Hilariju Lavrenčiču ter Aleksandri Pertot, ki so odlično zastopali zamejstvo, iskreno čestitamo!

BOCEN: AKORD NA 4. MESTU

Z mednarodnega zborovskega tekmovanja v Bocnu se goriška moška pevka skupina Akord vrača z nevhvaležnim četrtnim mestom, ki našim pevcem ni prineslo nobene denarne nagrade. V finalnem delu tekmovanja so se na prvo mesto uvrstili Hrvaški Klapa Sinj, moški izbor iz Neuhausen (BZ) in španska skupina iz Logrone. Tudi nagradi občinstva in za najboljšega dirigenta sta šli hrvaškemu sestavu.

Naši pevci so svojo nalogo dobro opravili, intonacijsko čisto in vokalno dovršeno, pa tudi skladbe so bile gotovo med najtežjimi na sporedu. Sodniška šestorica (trije iz Italije, pa še predstavniki iz Madžarske, Francije in Nemčije) pa je očitno drugače razsodila in obrnila na glavo, razen pri prvem mestu, ocene nastopajočih v finalu, v primeri s prvim večerom. Pa tudi ni bilo po zaključnem koncertu na razpolago lestvic s točkanjem posameznih skupin, tako da Akord odhaja iz Bocna nekoliko zgrožen in seveda razočaran nad izidom, ki se je kazal, da bo mnogo uspešnejši za naše pevce.

Kakorkoli že je moška pevka skupina Akord iz Podgorice pri Gorici tudi tokrat dostojno zastopala slovensko pesem

daleč od svojih domov in po svoje prispevala k rasti skupne Evrope narodov, vseh enakih in z enakimi pravicami, a v soočanju, ki bogati nas in sode.

GORIŠKI ZBORI V TRAVNIŠKI CERKVI

V počastitev zavetnice petja sv. Cecilije prireja zbor S. Ignazio že vrsto let srečanje goriških pevskih zborov, ki se odvija v cerkvi sv. Ignacija na Travniku in na katerem se zbori predstavijo s sakralnim programom. Zbor povabi k sodelovanju tudi slovenske zore, ki delujejo v goriški občini. Letošnji koncert je potekal v petek, 22. novembra, prav na godovni dan zavetnice sv. Cecilije. Udeležilo se ga je šest zborov. Program je odprl zbor S. Ignazio, ki je nastopil pod taktirko Stanka Jeričija. Zapel je tudi njegovo *Ave Maria*. Slovenske zore sta predstavljala mešani zbor Štandrež pod vodstvom Davida Bandellija in moški zbor Mirko Filej, ki ga je vodil Zdravko Klanjšček. Program so obogatili še zbori C.A. Seghizzi (Luca Peressin), Coral di Lucinis (Stefano Gianesi) in Monte Sabotino (Umberto Perini). Koncert je bil dobro obiskan. V zavodu S. Luigi je sledila prijetna družabnost, na kateri so prevladovali slovenske pesmi.

SCGV KOMEL / SREČANJA Z GLASBO

"TE DEUM LAUDAMUS"

Naslov sobotnega koncerta *Te Deum laudamus* sam po sebi predstavlja tudi njegovo vsebino. Gre za glasbo, ki jo človeku narekuje misel na Boga in njegovo stvarstvo. Ko pa k temu pridamo še ime velikega mojstra Josepha Haydna, vemo, da je to glasba življenjskega optimizma, ki napolnjuje življenje posameznika in skupnosti tudi v stiskah in kriznih obdobjih.

Haydn je s svojimi deli zapustil človeštvu ogromen zaklad: 108 simfonij, 32 sonat, 75 godalnih kvartetov, 4 oratorije, 14 maš, kantate idr. Iz tega obširnega opusa izstopajo po priljubljenosti njegova oratorija *Stvarjenje* in *Stirje letni časi* ter njegove maše kot *Missa in angustis* (Maša v stiski) in *Missa in tempore belli* (Maša v vojnem času). Prav slednja bo kronala sobotni glasbeni spored. Gostovanje ljubljanskega Komornega zbora, orkestra in solistov pa pomeni za nas tudi prijetno srečanje s starim prijate-

ljem Gorice, dirigentom Mirkom Cudermanom (na sliki), ki nas je v zadnjih tridesetih letih tolikokrat osrečil z izjemnimi glasbenimi dogodki.

Koncert sodi v letošnji niz Srečanj z glasbo, ki jih ponuja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Za realizacijo koncerta v soboto, 23. t. m., ob 20.30 v Veliki dvorani KC Lojze Bratuž pa je znatno prispevalo sodelovanje z Združenjem cerkvenih pevskih zborov v Gorici.

OBETAVNA DECEMBRSKA KONCERTA

Decembrski čas je čas pričakovanja, praznovanja, je pa tudi čas, ko najrazličnejše božično novoletne prireditve kar mrgolijo. Prazničnemu vzdušju se pridružujemo tudi v Kulturnem domu Nova Gorica, kjer smo pripravili raznoliko decembrsko dogajanje, za vse okuse in želje, predvsem pa vrhunske kakovosti.

V praznično vzdušje nas bodo prvi uvedli člani Patriarhalnega komornega moškega zbora Amadeus iz Bukarešte, ustanovljenega leta 1996. Koncert, ki bo v četrtek, 5. decembra 2002, ob 20. uri, v cerkvi Žalostne Matere Božje na Mirenskem Gradu, smo v Kulturnem domu Nova Gorica organizirali skupaj s Kulturnim društvom Lumen in Občino Miren-Kostanjevica.

Devetnajstčlanska zasedba se bo predstavila z božičnimi melodijami iz romunske pravoslavne liturgije.

Že čez teden dni se bodo tretjič v letošnji koncertni sezoni odprla vrata viteške dvorane gradu Dobrovo. V petek, 13. decembra, ob 20. uri, bo pod svojim krovom grad Dobrovo sprejel koncert iz prestižnega in vrhunskega cikla Hitove muze. *Recordando Piazzolla* je naslov zanimivega glasbenega večera, ki ga bodo poustvarili Javier Girotto, saksofon, Daniele Di Bonaventura, bandoneon in Godalni kvintet. Koncert za bandoneon, saksofon in godala bo razkrival manj znane strani partitur argentinskega skladatelja in velikega glasbenika Astorja Piazzolle, pa tudi avtorske kompozicije saksofonista Girottoja in njegovega glasbenega prijatelja iz Italije, Di Bonaventura. Skladbe sta priredila in napisala posebej za ta projekt, posvečen velikemu maestru Piazzolli, umrlemu pred 10 leti.

MPF

V ŠTANDREŽU OB PRAZNIKU ZAVETNIKA

RAZSTAVA ANDREJA SAKSIDE

V okviru pobud *Spoznajmo domače umetnike* je Prosvetno društvo Štandrež povabilo slikarja Andreja Saksida, ki živi v Štandrežu, da bi razstavljal svoja dela. Do odprtja razstave je prišlo v nedeljo, 24. novembra, v spodnjih prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu. Umetnika je predstavil Joško Vetrh, ki je poudaril predvsem njegovo veliko spretnost in občutljivost pri uporabi barve in pri oblikovanju krajinskih motivov. Na razstavi, ki bo odprta do nedelje, 1. decembra, lahko občudujemo več kot dvajset lepih del, večinoma olja.

Odprtje razstave je sprem-

ljala glasbena kulisa, ki sta jo izvedla mlada domačina Joahim Nanut (violina) in Mihal Nanut (violončelo), sicer gojenca Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel.

Uvodni pozdrav je izrekel župnik Karel Bolčina, ki se je zahvalil društvu Štandrež za sodelovanje. Odprtje razstave predstavlja namreč začetek praznovanja štandreškega zavetnika sv. Andreja apostola, ki jih prireja župnija in ki bodo potekala z raznimi pobudami do nedelje, 1. decembra. Stevilne prisotne je pozdravil tudi predsednik društva Štandrež Dimitri Brajnik.